

Vlaams
Parlement

vergadering **C274**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 11 mei 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Piet De Bruyn aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het gebruik van glyfosaat en andere gewasbeschermingsmiddelen op percelen onder een beheerovereenkomst voor soortenbescherming – 3008 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de voorwaarden in de beheerovereenkomsten voor soortenbescherming – 3015 (2020-2021)	5
VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het versoepelen van de regelgeving rond openluchtzwemmen – 3017 (2020-2021)	12
VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de omgevingseffecten van de tijdelijke ring in Antwerpen – 3043 (2020-2021)	16
VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de subsidiëring en toekomst van de vogelopvangcentra – 3064 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de subsidiëring van de vogelopvangcentra – 3077 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Piet De Bruyn aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de erkenning en subsidiëring van de vogelopvangcentra – 3151 (2020-2021)	20
VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over een geïntegreerde aanpak van drugsafval – 3066 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het voornemen om het drugsmilieu te laten opdraaien voor de kosten van de opruiming van labo's en dumpingen – 3283 (2020-2021)	26
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Green Deal 'Eiwitshift op ons bord' – 3088 (2020-2021)	32
VRAAG OM UITLEG van Koen Van den Heuvel aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de verkavelingsplicht en vlottere procedures voor stadsvernieuwingsprojecten – 3090 (2020-2021)	35

- VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over lekverliezen in Vlaanderen
– 3074 (2020-2021)
- VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het hoge drinkwaterverlies wegens lekken in leidingen
– 3114 (2020-2021)
- VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over drinkwaterverliezen
– 3184 (2020-2021) 38
- VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobbacq aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het voornemen om vergunningen voor de captatie van oppervlaktewater automatisch toe te kennen
– 3132 (2020-2021) 47
- VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het GRUP 'afbakening regionaalstedelijk gebied Brugge' en de bezwaren tegen het voetbalstadion
– 3128 (2020-2021) 51

VRAAG OM UITLEG van Piet De Bruyn aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het gebruik van glyfosaat en andere gewasbeschermingsmiddelen op percelen onder een beheerovereenkomst voor soortenbescherming – 3008 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de voorwaarden in de beheerovereenkomsten voor soortenbescherming – 3015 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, zoals jullie weten, volg ik al enkele jaren het lot van onze akkervogels mee op. Het gaat daar nog steeds niet goed mee, zo tonen ons ook de meest recente rapporten. Sommige soorten zijn echt verankerd met dat landbouwgebied als habitat maar hebben het intussen zo moeilijk met de intensivering van teelten en landbouwpraktijken dat ze overstag dreigen te gaan. Het is – ook dat weten jullie en hebben we al eerder gehoord – een uiterst complex verhaal, maar in wezen komt het erop neer dat het hun altijd wel aan iets ontbreekt: prooidieren, insecten en zaden als voedsel of veilige nestplaatsen.

Maar gelukkig hebben we als Vlaamse overheid een instrument waarmee we heel gericht en op vrijwillige basis contracten kunnen afsluiten met landbouwers om net die specifieke condities te creëren die onze meest kritieke landbouwsoorten nodig hebben om weer op een leefbaar populatieniveau te komen. Ik heb het over de beheerovereenkomsten voor soortenbescherming. Tegenover het inzetten van dat instrument – en ik heb bij veldbezoeken al kunnen zien dat het resultaten boekt – , staat natuurlijk een kostprijs, met name de vergoedingen die we hiervoor betalen aan landbouwers en de omkadering door de Vlaamse Landmaatschappij (VLM). Het lijkt me dan ook logisch dat we in dat instrument altijd streven naar de hoogst mogelijke effectiviteit voor de soorten waarvoor we die inspanning doen.

Wat ik de voorbije jaren daarover heb geleerd, is hoe ogenschijnlijk kleine details van groot belang kunnen zijn. Het is daarover dat ik een vraag wil stellen, meer bepaald over hoe we als Vlaamse overheid omgaan met het gebruik van glyfosaat of andere herbiciden en alle andere vormen van gewasbescherming binnen het kader van zulke beheerovereenkomsten voor soortbescherming. Ik meen begrepen te hebben uit de voorwaarden zoals ik ze heb leren kennen in de beheerovereenkomsten, dat die niet altijd voor elk type beheerovereenkomst expliciet uitgesloten zijn.

Vanuit de ecologie van akkervogels bekeken, lijkt het meer dan aannemelijk dat het gebruik van welke vorm van gewasbescherming ook een negatieve impact kan hebben op de doelsoorten of op hun ecosysteem waarin zij functioneren. Ik kijk bewust naar gewasbescherming in zijn brede betekenis van het woord: zaadcoatings, selectieve herbiciden tot en met glyfosaat, dat beter bekend is als Roundup en waarvan we weten dat het nogal wat impact heeft. Die impact lijkt des te meer relevant wanneer ze gebruikt worden op percelen die speciaal voor akkervogels zijn ingericht en dus ook een zekere aantrekkingskracht op akkervogels hebben. In de eerste plaats is er het risico van een directe impact van gebruikte substanties op de soorten zelf. In de tweede plaats is er ook een indirecte impact met bijvoorbeeld het verlies aan waardplanten, die we mee in rekening moeten brengen.

In een zuiver landbouwproductieve context kan men discussiëren over wat nu kan, mag of moet, maar hier speelt die discussie eigenlijk niet. Het gaat hier over publieke middelen die via vrijblijvende contracten worden ingezet op soortenbeleid in landbouwgebied, waar een volledige inkomstenderving tegenover staat en waar expliciete biodiversiteitsdoelen aan vasthangen. Intuïtief lijkt het me evident dat we vanuit een voorzorgsprincipe elke vorm van gewasbescherming contractueel uitsluiten.

Minister, kunt u verduidelijken op welke type beheerovereenkomsten in het kader van soortenbescherming wel en op welke geen expliciet gebruiksverbod van gewasbeschermingsmiddelen van toepassing is?

Wordt de ecologische impact van het toegelaten gebruik van gewasbescherming op beheerovereenkomsten voor soortbescherming op het terrein opgevolgd en onderzocht? Indien niet, kunt u verzekeren dat het gebruik van welke vorm van gewasbescherming ook tijdens de contractperiode geen vermijdbare negatieve impact heeft op de biodiversiteitsopbouw die we nastreven?

Heeft het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) in adviezen over beheerovereenkomsten voor soortbescherming reeds concrete aanbevelingen gemaakt over het al dan niet gebruik van verschillende vormen van gewasbescherming? Indien ja, wat waren die specifieke adviezen dan? Indien zulke adviezen zijn uitgebleven, welke algemene aanbeveling zou het INBO daar op basis van de vandaag beschikbare kennis over maken?

De beheerovereenkomsten voor soortbescherming bestaan al meer dan tien jaar. In al die tijd is de ernst van de biodiversiteitscrisis gegroeid. Vorige legislatuur hebben we het gehad over studies over de insectencrash. Vorig jaar nog onderstreepte de Europese Farm to Fork Strategy de urgentie voor een drastische vermindering van gewasbescherming in landbouwgebied. Welke stappen kunt u zetten om alvast de beheer voorwaarden zo spoedig mogelijk in lijn te brengen met deze inzichten en met onze eigen Vlaamse biodiversiteitsdoelen?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Voorzitter, minister, collega's, ik heb een soortgelijke vraag als die van collega De Bruyn, over de link tussen beheerovereenkomsten en het gebruik van bestrijding en bemesting.

Een van de enige manieren om vandaag aan soortenbescherming te doen in landbouwcontext, is het afsluiten van vijfjarige beheerovereenkomsten in daartoe aangeduide beheergebieden. De Vlaamse overheid vergoedt de landbouwer voor de inkomstenderving en beheerlast van de afgesloten beheerovereenkomst.

Er zijn verschillende soorten beheerovereenkomsten met elk hun lastenboek, maar mijn vraag gaat over beheerovereenkomsten voor soortenbescherming, met name die voor akkervogels, de grauwe kiekendief, en die voor weidevogels.

De VLM staat in voor het opstellen van de technische voorwaarden die de landbouwer contractueel moet volgen om de vooropgestelde ecologische doelen te kunnen halen. In dit geval gaat dit om concrete behoeften van de soorten die we willen beschermen. Daarnaast staat de VLM ook in voor het begeleiden van de landbouwer om deze beheerovereenkomsten uit te voeren en voor de administratieve afhandeling, de uitbetaling en de controle van deze beheerovereenkomsten.

In de meeste gevallen wordt het gebruik van bestrijdings- en gewasbeschermingsmiddelen verboden in de aangeboden beheerovereenkomsten. Niet in alle overeenkomsten staat dat verbod expliciet vermeld, waardoor landbouwers vrij zijn om ze wel te gebruiken. Daarnaast wordt, waar een vollevelds gebruiksverbod op gewasbescherming wel geldt, via de contractvoorwaarden de mogelijkheid

geboden om akkerdistel plaatselijk te bestrijden met gewasbescherming. Nochtans is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, vollelvelds of plekgewijs, heel nefast voor de biodiversiteit.

Meer subtiel misschien is de relatie tussen de manier en de intensiteit van bemesting en biodiversiteit en soortenbescherming. Ook hier worden niet in alle betreffende beheerovereenkomsten voorwaarden gelegd voor de bemesting of het gebruik van bodemverbeteraars. Misschien is het zo dat sommige beheermaatregelen wel een zekere vorm van bemesting nodig hebben om hun bedoeld ecologisch effect te halen. We weten langs de andere kant dat drijfmest en kunstmest – in tegenstelling tot stalmest – ook nefast zijn voor de biodiversiteit. Details zijn daar dus mogelijk wel belangrijk.

Dat dergelijke parameters op het eerste gezicht niet meer onderbouwd zijn en dat het verbod op het gebruik van alle mogelijke inputs met een negatieve impact op biodiversiteit geen baseline is in dit soort beheerovereenkomsten, lijkt toch wel contradictorisch aan het doel van diezelfde beheerovereenkomsten: de landbouwer op vrijwillige basis een contract aanbieden en hem vergoeden en begeleiden in zijn inspanningen om op de meest effectieve manier een bijdrage te leveren aan soorten- en biodiversiteitsherstel.

Het INBO monitort sinds 2010 de landbouwvogels in opdracht van de VLM. Uit recente analyses blijken de beheerovereenkomsten niet de verwachte resultaten op te leveren. Het INBO-PDPO-monitoringsnetwerk (Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling) registreert de toestand en detecteert trends van landbouwvogels. Het is echter niet ontwikkeld om deze trends te verklaren of de effectiviteit van de maatregelen op detailniveau te onderzoeken. Daarom werd door de VLM bijkomend onderzoek opgestart dat door de Universiteit Hasselt wordt uitgevoerd. Ze willen het nodige verklarend onderzoek uitvoeren naar de effectiviteit van de beheerovereenkomsten om ook eventuele knelpunten en tekortkomingen in de maatregelen vast te stellen.

Minister, werd in dat bijkomend onderzoek de impact van parameters als bemesting en gebruik van gewasbescherming op beheerovereenkomsten voor soortenbescherming onderzocht? Zo ja, wat waren de bevindingen? Zo neen, welke bevindingen rond andere soorten beheerovereenkomsten heeft men daar kunnen vaststellen? Werden deze al in de voorwaarden van de beheerovereenkomsten 2021 verwerkt?

De beheerovereenkomsten zeggen natuurlijk niet dat gewasbescherming moet worden gebruikt. Ze laten de keuze aan de landbouwer. Maar registreert de VLM op een of andere manier wie dat dan wel en wie dat niet doet?

Waarom werd het gebruik van bestrijdingsmiddelen en gewasbeschermingsmiddelen niet vanuit een voorzorgsprincipe in alle beheerovereenkomsten met een duidelijk natuur- of milieudoel verboden? Bent u van plan dit aan te passen?

Waarom wordt in de voorwaarden van beheerovereenkomsten waar het vollelvelds gebruik van gewasbescherming verboden is, de bestrijding van akkerdistel wel toegelaten? Het gaat daar toch ook over biodiversiteit en het is toch geen invasieve exoot?

Waarom werd er in de voorwaarden van beheerovereenkomsten met natuurdoelen en waar bemesting is toegestaan, geen onderscheid gemaakt op mesttype en intensiteit van bemesting, terwijl dat voor biodiversiteitsopbouw toch wel relevant zou kunnen zijn?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, het is een heel belangrijk onderwerp en er zijn terecht heel veel vragen.

Binnen de beheerovereenkomsten voor soortenbescherming zijn er maatregelen voor akkervogels, weidevogels, grauwe kiekendief en hamster. Daarnaast zijn er beheerovereenkomsten voor botanisch graslandbeheer waarbij het ontwikkelen en in stand houden van botanisch waardevol grasland vooropstaat en voor perceelsrandenbeheer.

Het verbod op het gebruik van bestrijdingsmiddelen is op dit moment van kracht op alle beheerovereenkomsten, met uitzondering van faunavoedselgewas en wisselteelt.

Voor de maatregelen faunavoedselgewas en wisselteelt wordt het gebruik van bestrijdingsmiddelen niet expliciet verboden. De doelstelling van de maatregel faunavoedselgewas is het voorzien van wintervoedsel voor overwinterende zaadetende akkervogels. Bij het sluiten van de beheerovereenkomst worden de landbouwers door de bedrijfsplanners van de Vlaamse Landmaatschappij gesensibiliseerd om geen of zeer beperkt bestrijdingsmiddelen te gebruiken, bijvoorbeeld in het geval van wortelonkruiden of andere schadelijke soorten.

In de nieuwe planperiode voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB), vanaf 2023 dus, zal voor deze maatregelen een verbod op het gebruik van bestrijdingsmiddelen worden voorzien. Ook voor de maatregelen op grasland voor weidevogels wordt een verbod op het gebruik van bestrijdingsmiddelen ingevoerd.

Specifiek voor beheerovereenkomsten is op basis van inzichten uit literatuur echter aannemelijk dat het gebruik van diverse vormen van gewasbescherming een vermijdbare negatieve impact heeft op de biodiversiteitsopbouw in het perceel waar het wordt toegepast. Net daarom wil ik dit bijsturen vanaf 2023, de nieuwe planperiode van het GLB.

Op basis van de vandaag beschikbare kennis binnen het INBO en inzichten in het functioneren en beheren van soortgerichte beheerovereenkomsten, concludeert het INBO dat een integrale ecologische benadering ervan erg belangrijk is. Dat betekent dat de opbouw van biodiversiteit zowel jaarrond als binnen de vijfjarige contractperiode zo optimaal mogelijk moet kunnen verlopen om een maximaal ecologisch rendement te hebben voor de doelsoorten. Vermijdbare handelingen of beheervoorschriften met vermoedelijke of zekere negatieve effecten op biodiversiteitsopbouw zouden het best worden uitgesloten.

De beheerovereenkomsten werden door de Vlaamse Landmaatschappij samen met experts van het INBO en het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) geëvalueerd. In de volgende GLB-periode zal een algemeen verbod op het gebruik van bestrijdingsmiddelen op beheerovereenkomsten worden ingevoerd. Zo kunnen alle beheerovereenkomsten een bijdrage leveren aan het beperken van de verdere achteruitgang aan insecten en aan de ambitieuze doelstelling in de Farm to Fork Strategy.

In de studie die de Universiteit Hasselt uitvoert, wordt onderzocht of de beheerovereenkomsten voor akkervogels effectief bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit van het leefgebied van akkervogels. Het doel van verschillende beheerovereenkomsten is opgenomen in het programma voor plattelandsontwikkeling.

De onderzochte beheerovereenkomsten bevatten met uitzondering van het pakket faunavoedselgewas bepalingen die gebruik van bemesting en bestrijdingsmiddelen verbieden. In de studie wordt onderzocht of in de beheerovereenkomsten meer insecten voorkomen in vergelijking met klassieke landbouwteelten. De tussentijdse resultaten van de studie tonen aan dat dit het geval is.

Voor de beheerovereenkomsten waarvoor geen verbod op het gebruik van bestrijdingsmiddelen geldt, registreert de VLM niet of de landbouwer al dan niet bestrijdingsmiddelen gebruikt. We zouden dan wel heel veel mensen nodig hebben om te registreren. De bedrijfsplanners van de Vlaamse Landmaatschappij sensibiliseren de landbouwers om geen of zeer beperkt bestrijdingsmiddelen te gebruiken.

Met uitzondering van het pakket faunavoedselgewas bevatten alle maatregelen binnen de beheerdoelstelling soortenbescherming bepalingen dat er geen bestrijdingsmiddelen mogen worden gebruikt, niet het jaar rond, niet in de perioden die belangrijk zijn voor het broedsucces van weidevogels.

Intussen werden de beheerovereenkomsten door de Vlaamse Landmaatschappij samen met experts van het INBO en het ANB grondig geëvalueerd. In de volgende GLB-periode zal een algemeen verbod op het gebruik van bestrijdingsmiddelen worden voorzien.

In het kader van de randvoorwaarden van de huidige planperiode van het gemeenschappelijk landbouwbeleid dienen landbouwers aaneengesloten haarden van akkerdistel op grasland te bestrijden om in aanmerking te komen voor steun, waaronder ook steun voor beheerovereenkomsten.

Voor een antwoord waarom we in Vlaanderen de akkerdistel blijven opnemen in deze randvoorwaarden, verwijs ik door naar de collega die bevoegd is voor de landbouw. In het verleden is over de akkerdistel als schadelijke soort reeds uitvoerig van gedachten gewisseld in het parlement. Tot op heden leidde dit niet tot andere inzichten over zin of onzin van de bestrijding van deze plant. Zelf ben ik geen vragende partij voor een verplichte bestrijding van de akkerdistel, die in ons landschap als belangrijke nectarbron fungeert. Dat is mijn persoonlijke mening.

Bemesting is enkel toegestaan bij het pakket faunavoedselgewas en de pakketten graslandbeheer voor weidevogels, behalve in de perioden die cruciaal zijn voor het broedsucces. Bij faunavoedselgewas is een beperkte bemesting relevant omdat het de bedoeling is om voldoende overwinterend graan te hebben. Granen laten weinig stikstof achter in de bovenste laag van de bodem. Een beperkte bemesting kan dus nuttig zijn. Waar mogelijk wordt door de bedrijfsplanners aanbevolen om stalmest te gebruiken. Het gebruik van drijfmest of kunstmest wordt ontraden. Voor het weidevogelbeheer wordt in de volgende GLB-periode het gebruik van kunstmest op weidevogelpercelen volledig uitgesloten. Hetzelfde geldt voor het pakket faunavoedselgewas.

Bodem- en nutriëntencondities worden het best via ecosysteemondersteunende praktijken zoals onderzaaien van vlinderbloemigen en het gebruik van traagwerkende organische mest, zoals stalmest, onderhouden waar de beheerovereenkomsten dat vereisen. Het gebruik van kunstmest, drijfmest of effluënten is niet bevorderlijk voor de biodiversiteitsopbouw. In de nieuwe planperiode van het GLB zal ik het gebruik hiervan dan ook uitsluiten op voor natuur- en soortendoelen bestemde beheerovereenkomsten.

Onlangs las ik trouwens een boeiend stuk over Denemarken, waar men voor grote landbouwpercelen verplicht werd om 5 procent in te richten als bloemenweide of iets vergelijkbaars. In het kader van biodiversiteit en ook in het kader van duurzame landbouw is dat natuurlijk een heel goed verhaal. De Denen zijn dus in ieder geval op de goede weg.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Dank u wel, minister, voor het uitvoerige antwoord. Ik onthoud daaruit alvast – en ben daar ook zeer tevreden over – dat u inderdaad samen met ons vaststelt dat het op dit ogenblik nog toegelaten – want niet

verboden – gebruik van gewasbeschermingsmiddelen vanaf 2023 niet meer kan. Ik denk dat dat een duidelijke stap vooruit is, die ook perfect in de logica ligt van wat we willen bereiken met de beheerovereenkomsten die we hier afsluiten met onze landbouwers en die daar dan ook – volledig terecht – een billijke vergoeding voor krijgen. Ik vraag dan wel bijkomende aandacht, minister, om met de VLM op te nemen dat zij landbouwers hierover tijdig informeren. Elke verandering is er een die met de nodige omzichtigheid aangebracht moet worden en die ook tijd vergt om aanvaard en geïmplementeerd te worden. Minister, ik wil u dus oproepen om de VLM aan te sporen om daarover tijdig met onze landbouwers in overleg te gaan.

Dan kom ik tot mijn tweede punt. Moeten we ons niet de vraag stellen of we zo'n reflex tot het bekijken van nieuwe wetenschappelijke inzichten en nieuwe informatie, niet meer stelselmatig moeten inbouwen tijdens de looptijd van die beheerovereenkomsten? Er komen wel vaker nieuwe inzichten, er verschijnen nieuwe studies met nieuwe, meer verfijnde, technieken. Ik denk dat we moeten bekijken of we die niet meer stelselmatig kunnen inbouwen in de beheerovereenkomsten.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Ook wij zijn heel tevreden dat u in alle beheerovereenkomsten het gebruik van bestrijdingsmiddelen zult verbieden, eenmaal het nieuwe GLB in werking is. We zijn ook heel tevreden met uw uitspraak dat u Denemarken een interessant voorbeeld vindt, want dat vinden wij ook. 5 procent of zelfs 7 procent biodiversiteitsmaatregelen op landbouwgebied: dat lijkt ons echt de weg waarnaar we moeten streven. Dat bleek trouwens ook uit de hoorzittingen rond de patrijs. Als we het patrijsbestand opnieuw op een goed niveau willen brengen, dan zijn die maatregelen zeker nodig. Daar kan ik u dus helemaal in volgen.

Ik heb nog een bijkomende vraag. Toen een aantal jaren geleden in Vlaanderen het Pesticidedecreet werd ingevoerd en het gebruik van bestrijdingsmiddelen op openbaar domein werd verboden, ging dat gepaard met een hele rits begeleidende maatregelen om de lokale besturen en de beheerders van het openbaar groen te leren hoe ze daarmee aan de slag konden gaan. Heel duidelijk was wel dat het verbieden van die bestrijdingsmiddelen absoluut niet voldoende was om te komen tot een kwaliteitsvol openbaar en groen domein, dat toch beheer- en beheersbaar was.

Ik denk dat dat bij onze klassieke landbouwers ook het geval is. Het is voor hen niet zo evident om iets wat ze gewoon zijn om te gebruiken, namelijk die gewasbeschermingsmiddelen en die bestrijdingsmiddelen, zomaar te laten vallen zonder daaraan dan de nodige beheermaatregelen te koppelen, die ervoor zorgen dat ze ook een kwaliteitsvol resultaat behalen, zonder daar onmiddellijk aan te koppelen dat ze moeten overschakelen naar een biologische landbouwbedrijfsvoering.

Mijn vraag is dus de volgende, minister. Zult u op het moment dat dat verbod ingaat, ook zorgen voor extra ondersteuning van die landbouwers die gebruikmaken van die beheerovereenkomst, om hun ook maatregelen, tips en tricks aan te reiken over hoe ze kunnen beheren zonder bestrijdingsmiddelen en toch een mooi, kwaliteitsvol resultaat kunnen behalen? Ik denk namelijk dat we, als we die stap goed verzorgen, steeds meer landbouwers ervan kunnen overtuigen om het gebruik van bestrijdingsmiddelen te verminderen, wat we volgens mij allemaal willen nastreven, want dat is niet alleen goed voor het milieu maar ook goed voor onze gezondheid.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Ik denk dat uit uw antwoord duidelijk naar voren gekomen is dat er in de beheerovereenkomsten heel wat inspanningen gevraagd worden van landbouwers om te voldoen aan extra voorwaarden, met de hoop een aantal doelstellingen te bereiken. Wat de gewasbeschermingsmiddelen betreft, hebt u heel duidelijk aangegeven dat er inderdaad al heel wat verstrengde normen waren, maar dat er nog een aantal uitzonderingsmogelijkheden toegelaten werden ter bestrijding van onder andere onkruid.

Minister, ik denk dat het in dezen belangrijk is dat we in de toekomst zorgen voor een goede monitoring en begeleiding. De collega's hebben het al aangegeven. Ik denk inderdaad dat we hierover ook tijdig moeten communiceren, opdat mensen die instappen in een bepaalde beheerovereenkomst, ook vooraf zeer duidelijk weten wat de voorwaarden zijn en welke compensaties en/of eventuele inkomsten daartegenover staan. Ten tweede is begeleiding in dezen inderdaad ook belangrijk. Ten derde hoop ik dat de beheerovereenkomsten waarin wijzigingen doorgevoerd werden, ook specifiek gemonitord worden op die wijzigingen. Ik denk dat dat wel heel belangrijke en interessante informatie kan opleveren. Ik hoop dat daarvoor een aparte monitoring opgezet kan worden.

Verder wil ik ingaan op de bezorgdheid inzake nieuwe kennis en nieuwe ervaringen. Ik denk dat heel wat landbouwers die instappen in een beheerovereenkomst, ervaringen opdoen. Het is ook duidelijk dat er soms een omvormingsperiode nodig is om de overeenkomst effectief ten volle te laten werken en opbrengen. Ik wil me wel behoeden voor het feit dat we de beheerovereenkomsten die we maken met landbouwers die op vrijwillige basis instappen en extra inspanningen leveren, in de looptijd wijzigen. Ik denk dat dat niet onze bedoeling kan zijn als overheid, als betrouwbare overheid. Ik denk dat het een allesbehalve gezond principe zou zijn om wijzigingen door te voeren tijdens de duur van de overeenkomsten. Ik denk dat het belangrijk is dat we dat te allen tijde, ook in de toekomst, blijven respecteren.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel, collega's.

Collega Rombouts, wat u zegt, klopt. We gaan dus ook niet tussentijds bijsturen. Ook daarom richt ik me op 2023, op de nieuwe beheerovereenkomsten. Dat geeft ons ook de tijd om alles goed voor te bereiden. Ook binnen de VLM zijn we nu met een pool van medewerkers aan het bekijken hoe we de landbouwers goed kunnen informeren en sensibiliseren over wat het concreet betekent voor hen en hun bedrijf als ze vanaf 2023 instappen in een nieuwe beheerovereenkomst.

We zijn nu bezig met de voorbereidingen. De huidige beheerovereenkomsten lopen. Ik zou het niet correct vinden om daar nu allerlei zaken aan te wijzigen. Dat zullen we dus niet doen. Alles zal starten in 2023. De ondersteuning is belangrijk, dat vind ik ook. Daarom zijn we nu al bezig met het opleiden van onze eigen medewerkers over hoe ze dat zullen moeten doen, hoe we die begeleiding en ondersteuning van de landbouwers voorop zullen zetten. Dat loopt dus. Nogmaals: de beheerovereenkomsten eindigen in 2022 en de nieuwe zullen lopen vanaf 2023. Wij gaan op dit moment uiteraard de lopende beheerovereenkomsten respecteren.

Ook het aspect van de monitoring neem ik mee en geef ik door aan de administratie. Ik vind dat eigenlijk ook wel een goede suggestie, collega.

Voor de rest denk ik dat we goed voorbereid moeten zijn op het informeren en opleiden van een goede pool van medewerkers daarvoor.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Heel kort: wat ik heb willen aantonen – en ik blijf benadrukken dat ik dat belangrijk vind – is dat je in contracten die vijf jaar duren, moet durven bekijken of fijnstelling wenselijk is. Dat wil niet zeggen dat je bestaande contracten moet uithollen, onderuithalen of helemaal op zijn kop zetten. Dat vraagt niemand hier. Maar een loopperiode van vijf jaar is aanzienlijk. Ik kan me voorstellen dat er in die periode van vijf jaar nieuwe inzichten met betere resultaten naar boven komen, die helemaal niet in het nadeel van de landbouwer hoeven te zijn, integendeel. Maar die nieuw verworven kennis en expertise zou met hen gedeeld kunnen worden, om te bekijken of bijstelling wenselijk is. Dat is alles wat ik bedoelde met mijn vraag of we toch niet moeten bekijken of we nieuwe wetenschappelijke inzichten en goede praktijkervaringen niet moeten delen.

Collega Rombouts, ik deel uiteraard uw bekommernis – en minister Demir heeft dat ook voldoende benadrukt – dat dit niet mag leiden tot rechtsonzekerheid. Dat is absoluut niet de bedoeling. Maar ik denk dat u mij voldoende kent om te weten dat ik deze bekommernis met u deel.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): We zijn alleszins blij dat er een aanpassing komt. Dat lijkt ook logisch. Het is niet zo evident om te lopen in gebieden waarin beheerovereenkomsten gelden om dan te merken dat daar natuur vernietigd wordt. Dat is contradictorisch. Dat dat opgelost geraakt, is zeker een goede zaak voor de biodiversiteit. Ik denk dat we op dat vlak zeker een stap vooruit zetten.

Minister, ik roep u op om verder te blijven strijden voor minstens 7 procent biodiversiteit en natuur in landbouwgebied. Ik denk dat dat de weg te gaan is, als we echt willen komen tot meer natuur in landbouwgebied, nog meer dan het enkel inzetten op beheerovereenkomsten.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het versoepelen van de regelgeving rond openluchtzwemmen – 3017 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Voorzitter, ik wil een verfrissend thema aansnijden. Gisteren toonde recent grootschalig Brits onderzoek van Swim England nogmaals aan dat zwemmen in open water zeer gezond is. Het zou zelfs het geluk van mensen vergroten. Het heeft een heel positief effect op geest en lichaam, minister. Ik kan u daarvoor zelfs een heel aantal mooie plekken aanbevelen.

Alle gekheid op een stokje: het is effectief zo dat het een bijzonder effect heeft. Het heeft ook een sensibiliserend en bewustmakend effect op het belang van waterkwaliteit. De voorbije zomer, en wellicht ook de komende zomers, die steeds warmer zullen worden, was en is het natuurlijk moeilijk om mensen uit het water te houden. Steeds meer mensen kiezen voor verkoeling en zoeken daarvoor niet alleen voor zwembaden op maar ook allerlei open waterplekken om te zwemmen.

Vandaag zijn er echter zeer weinig plaatsen in Vlaanderen die op dat vlak goed uitgerust en gereguleerd zijn, weinig plaatsen waarvan aangeduid is dat men er in openlucht kan en mag zwemmen. Waterrecreatie met gemotoriseerde plezierbootjes, evenals kanovaart en kajakvaart, gebeurt wel op veel van onze kanalen en rivieren, maar zwemmen is op de meeste plaatsen helaas niet

toegestaan. Desondanks heeft Sport Vlaanderen een uitgebreide visie op 'waar sporten in de natuur'.

De regelgeving omtrent openwaterzwemmen – en daarvoor kijken we dan naar het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLAREM) – is in dit land, in Vlaanderen, eerder streng, zelfs tot op het punt dat de hellingsgraad van de oever naar het water toe bij wet bepaald wordt.

Ik heb hierover een heel aantal concrete vragen, minister. Wat is uw visie op het openwaterzwemmen? Ziet u mogelijkheden om samen met bijvoorbeeld Sport Vlaanderen te stimuleren tot een versoepeling van de regelgeving omtrent het openwaterzwemmen, zodat meer lokale besturen hun wateren open kunnen stellen voor de zwemsport? Bent u bereid om de wetgeving daarover te versoepelen, zodat zwemmers, bijvoorbeeld in clubverband, op meer plaatsen in Vlaanderen in open water kunnen zwemmen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel, collega Brouns. Ik denk dat u helemaal gelijk hebt. Ik denk inderdaad dat zwemmen in openlucht deugd kan doen.

Uw vraag vertrekt vanuit de invalshoek van sport. Ik heb daarover enkele maanden geleden al contact gehad met collega Weyts in een interkabinettenwerkgroep (IKW). Daarom wordt momenteel ook een vergelijkende studie uitgevoerd, in opdracht van Sport Vlaanderen. Ook het beleidsdomein Volksgezondheid is daarbij betrokken. Het doel is om zicht te krijgen op de aanpak, op hoe we op basis van de inzichten de Vlaamse regelgeving kunnen verbeteren. Zoals u weet, wordt zwemmen op vele plaatsen uitdrukkelijk verboden door de waterlopenbeheerder, door de lokale overheid of door VLAREM, dat heel hoge eisen stelt voor het toelaten van zwemmen. Ik denk dat het goed is dat we die vergelijkende studie opgestart zijn, om de Vlaamse regelgeving op basis van de inzichten daarvan te verbeteren. Ook de sportfederaties worden hierbij bevraagd over hun behoeften, bezorgdheden en knelpunten. Die studie moet uiterlijk 30 juni 2021 opgeleverd worden.

Mijn kabinet en de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) volgen deze studie op in nauw overleg met het kabinet van collega Weyts. Op basis van de conclusies en beleidsaanbevelingen, zullen we, zo nodig, VLAREM aanpassen. Ik heb de VMM alvast de opdracht gegeven om dit dossier met een open blik te bestuderen, uiteraard met respect voor veiligheid en natuur. Dat spreekt voor zich, denk ik.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Inderdaad, minister, ik kan uit ervaring spreken, als fervent openwaterzwemmer, dat veiligheid en waterkwaliteit zonder meer vooropstaan. Ik denk ook dat het tot de traditie van deze Vlaamse Regering behoort om naar het Hoge Noorden te kijken. Dan zien we daar een heel mooi voorbeeld. Ik weet niet of die vergelijkende studie ook een internationale studie is. Ik vind het op zich heel goed dat er vandaag in Nederland al meer dan zevenhonderd locaties zijn waar er in open water gezwommen kan worden. Als we dan bekijken hoe dat hier gereguleerd is, zien we dat er hier op amper acht locaties heel creatief wordt omgegaan met VLAREM vanuit het oogpunt van sportief zwemmen, door Sport Vlaanderen/Triatlon Vlaanderen. Triatlon Vlaanderen heeft zich daar namelijk achter geschaard met een aantal lokale besturen. Ik denk dus dat die studie inderdaad een basis kan vormen voor het creëren van een kader voor het sportief zwemmen, wat natuurlijk nog iets anders is dan het recreatief zwemmen en baden voor families en kinderen, bijvoorbeeld aan stranden.

Ik wil nog ingaan op iets heel specifiek inzake het sportief zwemmen, omdat daar volgens mij op korte termijn een aantal zaken mogelijk zijn die weinig

aanpassingen vergen, samen met triatlonclubs als Triatlon Vlaanderen en zwemclubs en zwemverenigingen. Het is vandaag zo dat men lokaal heel creatief aan de slag gaat met passages in VLAREM inzake het langeafstandszwemmen. Ik zie daarvan voorbeelden in Ieper, Willebroek, Sint-Niklaas en uiteraard Kinrooi. We hebben dit aspect al bekeken in het licht van VLAREM. Ik ga ervan uit dat dit ook wordt gedaan in die studie. Maar naast de kwaliteit en de veiligheid wordt die toegankelijkheid vandaag eigenlijk veel te restrictief bepaald. Vandaag staat letterlijk in VLAREM: "Tot een diepte van 2 meter helt de bodem van de zwemgelegenheid langzaam af met een maximaal verval van 10 procent." Dat is veel te omslachtig en veel te moeilijk, zeker voor het sportief zwemmen, waarbij inderdaad altijd een toezichter aanwezig is. Die lat ligt eigenlijk veel te hoog.

Ik wil dus oproepen om te komen tot een kader dat het openwaterzwemmen veel meer faciliteert dan vandaag het geval is, opdat we die acht locaties de komende jaren kunnen uitbreiden.

Ik heb nog een bijkomende vraag, specifiek met betrekking tot die studie. Wordt er in die analyse ook een inventarisatie gemaakt van alle mogelijke locaties in Vlaanderen? Dat was mijn slotvraag.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dank u wel, collega Brouns, voor uw interessante vraag. In onze fractie vinden wij de mogelijkheden om in open water te kunnen zwemmen zeer belangrijk, zeker nu het steeds warmer en steeds droger wordt. Mensen hebben de behoefte om te kunnen zwemmen. We vinden het daarom heel belangrijk om die mogelijkheden te verbeteren, opdat elke Vlaming – bij wijze van spreken – dicht in zijn buurt een plek heeft waar hij kan gaan zwemmen.

We hebben dan ook een conceptnota opgemaakt om al die mogelijkheden op te lijsten en de discussie hier in het Vlaams Parlement mee op te starten. Het is dus zeer interessant dat u ook bezig bent met een initiatief, minister. Ik denk dat dat betekent dat we met zijn allen dat verhaal willen ondersteunen en willen nadenken over hoe we daar creatiever mee kunnen omgaan, meer mogelijkheden kunnen creëren voor de Vlamingen om van onze mooie wateren te kunnen genieten.

Ik heb daar twee vragen bij. Collega Brouns, u sprak daarnet over de sportieve zwemmer. Ik heb het zelfs nog over de veeleer recreatieve zwemmer. VLAREM zegt bijvoorbeeld dat er altijd kleedhokjes en douches aanwezig moeten zijn op plekken waar er kan worden gezwommen in openlucht. Corona heeft aangetoond dat dat eigenlijk helemaal niet hoeft, want de kleedhokjes en de douches waren gesloten en men kon toch zwemmen. Zijn dat maatregelen die ook aanpasbaar zijn, minister? Dat soort infrastructurele maatregelen zorgt er immers net voor dat het aantal mogelijkheden in openlucht beperkt blijft.

Ik heb zelf ook een aantal ons omringende landen bekeken, om te zien hoe zij omgaan met zwemmen in openlucht. Een van de dingen die mij opvielen, was dat men daar het principe van de mogelijkheden om te zwemmen helemaal anders bekijkt. Bijvoorbeeld in Nederland zegt men dat je overal kunt zwemmen, tenzij het te gevaarlijk is en men aanduidt dat het niet kan. Bij ons is het omgekeerd. Je kunt nergens zwemmen, tenzij het afgebakend wordt en er aangegeven wordt dat het kan. Dat maakt natuurlijk dat de mogelijkheden in Vlaanderen heel wat beperkter zijn. Bent u bereid om ook over dat principe na te denken, om de omgekeerde redenering op te zetten en te kijken hoe we op die manier veel meer open water kunnen ontsluiten om te zwemmen? Ik kijk alleszins uit naar het debat in het Vlaams Parlement over dit interessante item, want ik denk dat we daar echt mooie stappen vooruit kunnen zetten als we daar met zijn allen zeer creatief over nadenken.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Ik dank de collega voor zijn vraag. En collega Schauvliege heeft eigenlijk de vraag die ik wou stellen, zonet verwoord. Ik wou ook aan de minister vragen of ze bereid is om die ommekeer te maken, als uit de studie blijkt dat het mogelijk is. Nu is het verboden, tenzij je een toelating hebt of tenzij je een vergunning hebt van De Vlaamse Waterweg of het lokale bestuur en zo meer. Je zou eigenlijk de omgekeerde redenering kunnen toepassen en vanuit de overheid zeggen dat het toegelaten is, behalve in die en die gevallen niet. Nu is het nergens toegelaten, behalve wanneer je een toelating hebt gekregen. Collega Schauvliege stelde die vraag al. Ik sluit me daar graag bij aan.

De motivering is dat wij vaststellen dat het meer en meer aantrekkelijk krijgt. En zoals de regelgeving nu is, is het toch wel moeilijk te handhaven vanuit de lokale besturen. Collega De Bruyn liet mij weten dat ze in Rotselaar zo'n openluchtwater hebben, de Plas, en dat het daar enorm moeilijk te handhaven is. Als lokaal bestuur weet je bijvoorbeeld niet of mensen een toelating hebben, of ze iets gevraagd hebben of dergelijke meer. Dus de logica gewoon omdraaien, zoals ook collega Schauvliege vraagt, lijkt mij een grote stap vooruit te zijn, minister. Bent u bereid om dat te bestuderen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, ik heb hier in het verleden ook al vragen gehad van verschillende parlementsleden over de partijgrenzen heen. Ik ga daar dan ook mee aan de slag, zoals dat ook hoort. Er is ook een roep in de samenleving om meer te kunnen dan wat er vandaag de dag is. Vandaag is het bijna niets. Uiteraard wil ik ook het principe bekijken om het om te draaien. Ik zal dat zeker bekijken, samen met de studie die we hebben besteld en die we ook internationaal doen, collega Brouns. We kijken ook naar Denemarken, omdat je dat daar ook veel vaker ziet. Nederland is ook een land waar we mee aan de slag gaan om wat meer inzicht te krijgen, en ook Duitsland en Frankrijk.

Het is inderdaad zo dat de Vlaamse regeling gewoon veel te beperkend is, waardoor er vandaag de dag gewoon niets kan. Als we het principe kunnen omdraaien, dan is dat ook heel mooi meegenomen. Dat wil ik dus zeker mee bekijken.

De potentiële locaties worden uiteraard ook bekeken, collega Brouns. Ook dat zijn we dus aan het bekijken. We gaan ook kijken waar we 'quick wins' kunnen realiseren. Ook dat zit daar mee in. Dan hoop ik dat we hier toch opnieuw een grote stap voorwaarts zetten, want de behoefte is er in onze samenleving. We moeten ook met zijn allen grote inspanningen leveren voor de waterkwaliteit. Er wordt ook veel geïnvesteerd vanuit de Vlaamse overheid. Als die waterkwaliteit dan ook in orde is, vind ik dat wij daar als samenleving ook van mogen genieten door een fris duikje in het water te nemen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Bedankt, minister. Ik dank ook de collega's voor hun positieve bijdragen. Ik sluit me daar graag bij aan.

Ik heb inderdaad gezien, collega Schauvliege, dat jullie vanuit de Groenfractie aan een conceptnota werken. De minister werkt aan een vergelijkende studie. Ik denk dat we ons over alle partijgrenzen heen in Vlaanderen warm kunnen maken voor die frisse duik op zoveel mogelijk plaatsen. De filosofie die in Nederland gehanteerd wordt, is inderdaad de juiste, denk ik. Maar we mogen de veiligheid niet uit het oog verliezen. Want er gebeuren helaas jaarlijks toch ook nog wel wat ongevallen in de recreatieve sfeer. Veiligheid, waterkwaliteit, en ook de bewustmaking is iets dat positief is. Ik onderschrijf graag het belang ervan en ik ben positief gestemd

dat wij op relatief korte termijn misschien naar een eenvoudig kader kunnen gaan in Vlaanderen om het openwaterzwemmen veel gemakkelijker te ontsluiten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de omgevingseffecten van de tijdelijke ring in Antwerpen – 3043 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, Oosterweel kondigt zich aan als een gigantische werf. De maatregelen die moeten worden genomen om de hinder tijdens de werken tot een minimum te beperken, zijn aanzienlijk. Maar bij het bekijken van de huidige plannen voor de tijdelijke ringweg maken wij ons grote zorgen over de omwonenden. De impact voor de buurtbewoners zal gigantisch zijn. We spreken over een autostrade, op sommige plaatsen gelijkgronds en op andere plaatsen via een viaduct, op een boogscheut van de voordeur van vele Antwerpenaars.

Ik geef een paar voorbeelden. In Borgerhout zullen de inwoners van residentie Rivierenhof aan de Turnhoutsebaan een ringweg krijgen op 55 meter van hun woonst. Het groen wordt gekapt en de berm zal verdwijnen. Het geplande geluidsscherm dat in de plaats komt, is slechts 4 meter hoog. De inwoners van de wijk IJskelder-Blijvoort-Winterling in Merksem krijgen een viaduct op 75 meter van hun woning. En in de Bergen-op-Zoomlaan spreken we van een snelweg op 30 meter van de huizen. Ook daar wordt de bestaande groenbuffer gewoon gerooid.

Er kan geargumenteed worden dat het slechts over een tijdelijke situatie gaat, maar we weten dat dit minstens voor een periode van tien jaar zal zijn. En dat is echt heel lang, collega's. Er moet voldoende aandacht gaan naar de omgevings-effecten van de Oosterweelwerf en de tijdelijke ring. Het uitgangspunt zou altijd moeten zijn dat de omgevingskwaliteit er voor geen enkele inwoner op achteruit mag gaan, ook niet tijdens de werffase. Want wie weet waar we allemaal zullen staan in 2031 en wat er nog allemaal gebeurd zal zijn in onze levens. Beeld u in dat u vanaf vandaag tot en met dan continu een autosnelweg op 30, 40 of 50 meter van uw deur hebt.

Daarom heb ik de volgende vragen voor u, minister. Welke onderdelen van de tijdelijke ringweg zitten nog niet in de verleende omgevingsvergunning van Oosterweel en dus ook niet in het milieueffectrapport (MER)? Zal er voor die onderdelen een afzonderlijk MER opgemaakt worden, aangezien de effecten noemenswaardig verschillen ten opzichte van de eerder bestudeerde situatie? Kunnen er alsnog bijstellingen gebeuren aan de plannen voor de tijdelijke ring om de leefkwaliteit van de bewoners te beschermen?

Bent u het met mij eens dat de omgevingskwaliteit voor de volledige duur van de werf voor de buurtbewoners niet mag verslechteren? Welke milderende maatregelen zullen worden genomen om de geluidsoverlast en de luchtkwaliteit tijdens de werffase onder controle te houden? Hoe zullen de geluidsoverlast en de luchtkwaliteit tijdens de werffase gemonitord worden? Zal er een meldpunt komen waar buurtbewoners op een laagdrempelige manier de omgevingsoverlast, gelinkt aan de Oosterweelwerf en de tijdelijke ringweg, kunnen melden?

Op welke manier zullen de geplande milderende maatregelen bijgestuurd worden tijdens de duur van de werf, als uit metingen en meldingen zou blijken dat ze de effecten onvoldoende milderden? Wordt er overwogen om op sommige plekken nu

al snelgroeiende groenschermen aan te planten om de effecten van de toekomstige werf op zijn minst al zoveel mogelijk te milderen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, dit gaat natuurlijk over een heel groot project, het grootste project van Vlaanderen voor de komende jaren. De tijdelijke ringweg werd ook al mee beoordeeld in de project-MER Oosterweelverbinding. De effecten ervan zijn bekend. Op basis van die beoordeling is bijvoorbeeld de mildere maatregel opgenomen om tijdens de uitvoering een geluidsscherm van 4 meter hoog te voorzien langs de omleidingsweg, en dat ter hoogte van de zones waar woonwijken momenteel niet door bermen worden afgeschermd of waar men de bermen tijdelijk verwijdert.

De vergunning Oosterweelverbinding omvat een tijdelijke omleidingsweg. De omleidingsweg is intussen door de opdrachtnemer verder uitgewerkt in de vorm van een bypass. Die bypass zal in een nog in te dienen omgevingsvergunningaanvraag aangevraagd worden. Die moet dus nog komen. Bij het Departement Omgeving zijn momenteel nog geen nieuwe plannen voor de tijdelijke ringweg of bypass bekend. Ik heb dat even nagekeken.

De milieueffecten van de bypass verschillen niet noemenswaardig ten opzichte van hetgeen in de project-MER Oosterweelverbinding is bestudeerd. Deze bypass of tijdelijke ring is op zichzelf een belangrijke minderhindermaatregel. Door de aanleg van de bypass wordt er net voor gezorgd dat er een leefbare en veilige werf kan worden gecreëerd gedurende de periode van de werken. Ik vind dat ook van cruciaal belang voor iedereen die daar woont.

De bypass creëert een stabiele en veilige werfsituatie, waarbij het verkeer niet om de haverklap geconfronteerd wordt met een gewijzigde werfsituatie. Het doorgaand verkeer blijft daardoor ook op snelwegniveau en moet zo niet afgewikkeld worden op het onderliggende wegennet en zijn weg zoeken naar de woonwijken. De uiteindelijke bouwtijd kan onder controle blijven en zo blijft ook de werfsituatie hopelijk zo kort mogelijk voor omwonenden.

Het verkeer van de ring op deze bypass zetten, is nodig om de werken voor de overkapping van de ring te kunnen waarmaken. De overkapping en aanleg van de ringparken kan op die manier ook meteen gerealiseerd worden.

Een leefbare buurt, ook tijdens de werken, zal het uitgangspunt zijn van de aanvraag die Lantis tijdens de zomer zal indienen. Waar mogelijk wil Lantis werk met werk combineren en al starten met de realisatie van deeltjes van de ringparken en/of andere tijdelijke leefbaarheidsmaatregelen. Samen met de stad en de districten zal Lantis bekijken welke tijdelijke of definitieve maatregelen kunnen worden genomen die de leefbaarheid in de wijken ten goede komen. De ringparkontwerpers hebben in dat opzicht de opdracht gekregen om ingrepen op korte termijn voor te stellen.

De werken zullen natuurlijk ontegensprekelijk een impact hebben. De impact tijdens de aanlegfase zal maximaal gemilderd moeten worden.

Tijdens het gebruik van de bypass worden er maatregelen genomen voor beperking van de effecten op de leefbaarheid die er zelfs niet zijn in de huidige situatie. Een snelheidsverlaging naar 70 kilometer per uur zal worden toegepast, conform de project-MER, wat ook duidelijke effecten heeft op het vlak van geluid en lucht. Ook worden er langsheen de gehele bypass geluidsschermen van 4 meter hoog voorzien. In de huidige situatie zijn die er niet.

In de zone langs de wijk Rietschoorvelden wordt, naast de nieuwe geluidsschermen, tevens de bestaande zichtberm verplaatst, om te zorgen voor een zo goed mogelijke afscheiding tussen de bypass en de wijk.

Hoe en waar de geluidsdrukke en luchtkwaliteit tijdens de werken zullen worden gemonitord, wordt momenteel door de aanvrager nog verder uitgewerkt in het kader van de uitvoeringsfase. Nog niet alle details zijn ons bekend.

In het kader van de omgevingsvergunningsaanvraag voor de Oosterweelverbinding werd reeds een disciplineoverschrijdend monitoringprogramma uitgewerkt, zoals ook voorzien in het project-MER. In de vergunning werden voor de discipline lucht heel concrete voorwaarden opgenomen. De verdere modaliteiten inzake monitoring zullen tijdens de werken concreet moeten worden bekeken op het moment dat de toekomstige omgevingsvergunningsaanvraag wordt behandeld. Vervolgens zullen die ook worden opgenomen in de voorwaarden in die nieuwe vergunning.

Voor klachten en vragen kunnen burgers reeds terecht op de website van Lantis. Daar vinden bezoekers zowel een invulformulier als het mailadres waar ze rechtstreeks naar kunnen mailen in geval van schade of klachten. Tijdens het derde kwartaal van dit jaar wordt er een nieuwe website in gebruik genomen, waar op de homepage een knop 'meldpunt' zal staan, die heel eenvoudig kan worden aangeklikt om eventuele schade of klachten te melden.

U vroeg ook op welke manier de geplande milderende maatregelen zullen worden bijgestuurd tijdens de duur van de werf, als uit de metingen en meldingen zou blijken dat ze de effecten onvoldoende milderden. Op die vraag is het moeilijk om een eenduidig antwoord te geven, omdat dit per onderwerp – geluid, lucht, trillingen, stof, water enzovoort – en per situatie moet worden geëvalueerd. De milderende maatregelen worden gemonitord en bij overschrijding wordt in kaart gebracht wat de oorzaak, de aard en de omvang ervan is, en wordt afgestemd wat de best mogelijke oplossing kan zijn.

Tussen de bestaande R1 en de wijk Rietschoorvelden ligt een bestaande zichtberm. Er is voldoende ruimte om die te verplaatsen, zodat die tussen de bypass en de wijk komt te liggen. Die verplaatsing zal uitgevoerd worden na de voorbereidende nutswerken, bij de start van de bouw van de bypass.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Bedankt voor uw uitgebreide antwoord, minister.

Het Toekomstverbond wordt terecht gelauwerd omdat er participatief te werk wordt gegaan tussen enerzijds burgerbewegingen en anderzijds de overheid en het bedrijf zelf. Maar ik denk dat het participatieve gegeven en het betrekken van mensen niet moet eindigen nadat de plannen zijn afgerond. Dat moet verder blijven gaan, ook als er bepaalde stappen worden uitgerold, zoals de bypass, die heel wat burgers gaat raken.

Waarom zeg ik dat? Op dit moment is er heel veel ongerustheid, minister. Mensen maken zich zorgen. En terecht ook, denk ik. Er worden infoavonden georganiseerd, waar tientallen, honderden mensen op afkomen, omdat ze zich afvragen welke impact het op hen zal hebben. Want beeld het u maar even in, collega's: waar u woont, rustig in de living, en dan een autosnelweg op 30 of 50 meter van uw deur. De situatie verandert, en je weet niet wat de impact daarvan zal zijn.

U hebt terecht aangehaald, minister, dat het antwoord op een van mijn vragen een beetje moeilijk is: hoe zal er omgegaan worden met klachten die komen over bepaalde dingen die we nu nog niet weten? Dat is exact het gevoel dat heel wat burgers nu hebben. We weten hoe die banen voor een stuk zullen worden

aangelegd, maar we weten niet welke effecten die juist zullen hebben. We weten niet welke impact dat zal hebben op de levenskwaliteit, op de nachtrust, op waar kinderen opgroeien. En dat is voor tien jaar. Dat is dus echt een heel grote impact. Op dit moment is er heel veel ongerustheid en is het heel ongemakkelijk om dat aan de burgers uit te leggen en duidelijk te maken. Er moet dus meer, transparantere en duidelijkere communicatie zijn. Wat ons betreft, moeten die plannen ook voor een stuk heraangelegd worden, zodat je dat voor de mensen die echt een autosnelweg heel dicht bij hun huis krijgen, voor een stuk gaat verleggen.

Ik wil een vraag nog eens opnieuw stellen, omdat ik het niet goed heb begrepen. Er zijn stukken die anders zullen worden aangelegd dan oorspronkelijk omschreven in het MER en in de omgevingsvergunning. Vindt u dan ook niet dat er een bijkomende MER moet komen? Op zich moet een MER de effecten in hoofdlijnen beschrijven. Kleine aanpassingen kunnen die effecten niet noemenswaardig veranderen. Voor kleine aanpassingen is dat dus niet per se nodig, maar een verhoging van de wegas aan het viaduct in een dichtbevolkt gebied, is voor mij echt wel een noemenswaardig effect. Wat is uw bijkomende antwoord daarop? En zult u ook inzetten op het extra betrekken van de buurt en op communicatie? Zult u ook duidelijk aan Lantis vragen om zo snel mogelijk informatie te geven over de timing, zodat de buurtbewoners exact weten wat hun te wachten staat? Het is van cruciaal belang dat we er niet enkel voor zorgen dat de leefkwaliteit voor de inwoners er niet op achteruitgaat – dat mag niet gebeuren – maar dat ze ook zo snel mogelijk antwoorden en oplossingen krijgen.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Ik wil kort even aansluiten namens de N-VA. Ik dank collega Annouri voor de vraag. Ook wij hebben alle begrip voor de bezorgdheden bij de omwonenden. We moeten die zeker au sérieux nemen, maar ik wil er hier ook wel op wijzen dat er eigenlijk al heel wat gebeurt. Dat is ook goed, en dat is ook nodig. Alle begrip, collega Annouri, dat u die bezorgdheden naar hier brengt. Dat is ook nodig en we moeten die au sérieux nemen, maar als ik het dossier vanop afstand volg – ik ben niet van de buurt – zie ik toch dat er al heel wat zaken gebeuren: websites, infovergaderingen, flankerende maatregelen, minderhinder-toestanden, de website 'Slim naar Antwerpen', extra fietspaden, de werken die op elkaar worden afgestemd. Uiteraard kan het altijd nog beter. En waar dat kan, zou ik zeggen: zeker doen. Maar ik wou die stem hier toch even laten horen. Ik heb niet echt een bijkomende vraag, maar veeleer een nuance.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, ik had begrepen dat de informatie en communicatie vrij goed verliepen. Ik zal er van mijnentwege bij de lokale overheden en bij Lantis zelf nog eens de nadruk op leggen. Ik begrijp dat men wil weten hoe of wat, als men daar woont. Ik zal het nog eens benadrukken, maar volgens de informatie die ik had, dacht ik dat het goed verliep.

Voor de bypass moet nog een omgevingsvergunningsaanvraag worden ingediend. Dan zal worden nagegaan of er nog een bijkomende MER nodig is of niet. Door de initiatiefnemer wordt tot op heden aangehaald dat de milieueffecten van de bypass niet noemenswaardig zullen verschillen van wat in de project-MER Oosterweel is bestudeerd. Nogmaals, eenmaal de vergunningsaanvraag voor de bypass wordt ingediend, wordt er naar gekeken. Tot op heden hebben we de plannen nog niet ontvangen. Ik kan er nu dus niets over zeggen, maar ik denk dat het logisch is dat we het op het moment zelf bekijken.

De vraag naar goede communicatie zal ik overbrengen.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Mevrouw De Coninck, ik dank u om kort aan te sluiten.

Er gebeurt inderdaad heel veel. Laat dat duidelijk zijn. Het is dan ook de werf van de eeuw. Het is een gigantisch grote investering. Het is een opportuniteit om mobiliteit en leefbaarheid aan elkaar te koppelen en Vlaanderen de toekomst in te loodsen. Ik hoop dat het zal lukken. Plannen zijn één ding, maar intussen alles goed opvolgen en zorgen dat er effectief wordt gerealiseerd wat mensen verwachten en hopen, is iets anders.

Er wordt door veel mensen hard gewerkt, maar mijn vraag gaat specifiek over de tijdelijke ring die er komt en die deel uitmaakt van het geheel. Er is niet alleen de vraag om mensen extra te betrekken. Ik vind participatie heel belangrijk, voor er iets wordt gedaan, maar het is minstens zo belangrijk om het te doen tijdens de werken. Op die manier wordt het draagvlak vergroot. Mensen kunnen hun verhaal kwijt en er kan worden bijgestuurd op vlak van leefbaarheid.

De plannen die vandaag op tafel liggen, moeten volgens mijn fractie worden bijgestuurd. Ik geef een concreet voorbeeld. Waar de ring in de IJskelderwijk in Merksem nu op 100 meter van de mensen hun deur ligt, gaat hij met de nieuwe plannen op 75 meter liggen. Men moet mij niet vertellen dat zoiets gebeurt zonder impact op de leefkwaliteit. Hij komt veel dichterbij. Het is toch een groot verschil. Er wordt op dit moment ook te veel groen opgeofferd en er zijn te weinig buffers. Wij willen dit signaal hier heel duidelijk geven omdat het Vlaamse niveau toch een belangrijke rol speelt. Hoe meer ogen naar het dossier kijken, hoe beter. Dit is een dossier waarbij bijna alle partijen willen dat het op een goede manier wordt afgehandeld en tot een goed einde wordt gebracht, maar dan moeten we de discussies ook tussendoor voeren. Vlaanderen heeft volgens mij de verantwoordelijkheid om erover te waken dat de leefkwaliteit van elke Vlaming er niet op achteruitgaat, ook niet tijdens de werken. We zullen de stem van de buurtbewoners hier blijven laten horen.

Voorzitter, ik dank u en ik hoop dat u het interessant debat vond.

De voorzitter: Zeker, collega Annouri.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de subsidiëring en toekomst van de vogelopvangcentra – 3064 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de subsidiëring van de vogelopvangcentra – 3077 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Piet De Bruyn aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de erkenning en subsidiëring van de vogelopvangcentra – 3151 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Voorzitter, minister, collega's, de vogelopvangcentra (VOC's) hebben de laatste jaren enkele grote veranderingen doorgemaakt. Zo steeg het aantal inheemse dieren dat ze opvangen, van ongeveer 24.000 in

2016 naar ruim 44.000 in 2020. Ze werken mee aan bewustwording, educatie en het detecteren van nieuwe plagen en ziektes. Ze worden ze ook steeds meer als partner betrokken bij wetenschappelijk onderzoek. Dit maakt dat ze ondertussen zijn doorgegroeid tot professionele centra die met veel meer bezig zijn dan louter het opvangen van dieren.

De VOC's vervullen dus een steeds grotere en belangrijker rol in de maatschappij. Het is dan ook jammer om vast te stellen dat de manier waarop deze opvangcentra subsidies ontvangen via het Soortenbesluit, niet afgestemd is op deze groei en professionalisering. Zo krijgen de VOC's al sinds 2016 minder geld dan waar ze volgens het Soortenbesluit aanspraak op kunnen maken. Dat heeft alles te maken met het feit dat het een gesloten beurs is. Het subsidiebedrag werd in 2016 geplafonneerd. Intussen is het verschil tussen het totale subsidiebedrag en het bedrag waarop men volgens het Soortenbesluit recht op zou hebben, toegenomen van een kleine 60.000 euro naar meer dan 170.000 euro. Dat is een kwart van het bedrag waar ze recht op hebben. Dit gesloten budget maakt dat een vogelopvangcentrum (VOC) gemiddeld bijna 20.000 euro minder krijgt dan waar het recht op heeft.

Zo zijn de VOC's in een soort van concurrentiemodel terechtgekomen. Wie meer geld vraagt door het personeelsbestand op te drijven naar het maximum van drie subsidieerbare vte's, neemt hiermee geld af van andere VOC's. Het oprichten van nieuwe VOC's is binnen deze context dan zeer moeilijk. Dit zou nochtans wenselijk zijn om de groei aan dieren die worden opgevangen, beter te spreiden en de transporten van de plekken van vondst tot de centra te verkleinen.

De financiering stemt dus helemaal niet meer overeen met de huidige realiteit. Daardoor moeten de VOC's zelf, vaak instabiele, inkomsten genereren om de werking te blijven bekostigen. Dat vraagt veel tijd en energie die ze beter aan het professioneel verzorgen van dieren zouden kunnen besteden.

Minister, wat zult u doen om de VOC's de financiering te geven waarop ze eigenlijk recht hebben? Bent u bereid om de gesloten enveloppe waarover beslist is in 2016, op te heffen en dus het totaalbedrag op te trekken?

Hoe ziet u de verdere uitbouw van een netwerk van VOC's? Door het sterk stijgend aantal dieren dat wordt binnengebracht, lijkt dit een noodzaak. Wat is uw visie hierop?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Voorzitter, minister, collega's, ik ga de situatie, duidelijk geschetst door collega Steenwegen, niet herhalen.

Samengevat beantwoordt de financiering van de VOC's niet meer aan de vragen die worden gesteld. Er zijn de vragen van het publiek, dat hoe langer hoe meer de weg vindt en hoe langer hoe meer dieren aanbiedt voor noodzakelijke zorg, en er zijn de noden en de vragen van de overheden. Ook voor wetenschappelijk onderzoek wordt er door de VOC's samengewerkt met het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), met dierenartsen, met verschillende instellingen. De bevraging neemt dus toe, maar de financiering vanuit Vlaanderen en vanuit het Soortenbesluit volgt al jaren niet. Dit gebeurde trouwens op een arbitraire manier, want de reden voor het afsluiten van de pot in 2016 is niet geweldig duidelijk.

Het is tijd dat de Vlaamse overheid duidelijkheid schept over waar ze naartoe wil met de VOC's. Vandaag moet men hoe langer hoe meer dieren weigeren. Men komt in concurrentie met elkaar waardoor er in bepaalde regio's duidelijk te weinig aanbod is, maar geen ruimte om dat te vergroten. Deze situatie is voor niemand goed. Sommige VOC's beginnen ook een asiel voor huisdieren te runnen of

beginnen een soort van dierentuin te worden. Het is in de meeste gevallen goed bedoeld, maar het risico op problemen en complicaties door het combineren van al die functies, is aanwezig. Hoe meer mensen creatief moeten worden, hoe groter de kans dat er al eens een wiel afdraait.

Minister, wat is de stand van zaken van de aangekondigde herziening van het Soortenbesluit?

Bent u bereid om in die herziening ook een echte structurele verhoging van de subsidies voor de opvangcentra voor vogels en wilde dieren – die worden ook opgevangen – op te nemen en duidelijkheid te scheppen over hun functie in de toekomst?

Worden de VOC's zelf of Vogelbescherming Vlaanderen ook betrokken bij de herziening van het Soortenbesluit?

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, de situatie is voldoende geschetst. Ik ga dus kort zijn. Beide collega's hebben terecht verwezen naar de professionalisering die we de laatste jaren bij de Vlaamse vogelopvangcentra hebben gezien.

We kunnen dat enkel toejuichen. Op die manier krijgen we experts die met beide voeten in het veld staan, maar die ook voldoende vertrouwd zijn met de noodzaak aan een wetenschappelijk onderbouwde benadering en opvolging van de vogels en wilde dieren – u hebt volkomen gelijk, collega Tobback, dat het om veel meer dan vogels gaat – die hun worden toevertrouwd.

Ook hun werking met vrijwilligers is steeds professioneler en beter georganiseerd zodat we hen in het volste vertrouwen beschouwen als partners in het voeren van het beleid dat we samen belangrijk vinden.

Aan de andere kant stellen we vast dat koken geld kost en dat men bereid is – en dat is mooi en maatschappelijk verantwoord – heel veel tijd en energie te stoppen in iets waarin men gelooft. Men moet daarvoor natuurlijk de nodige middelen en ondersteuning krijgen van de overheid, zeker als men aan de voorwaarden voldoet die duidelijk zijn geschetst.

Tegen de achtergrond van grote waardering voor het werk dat de VOC's doen, heb ik de volgende vragen.

Minister, doet u samen met ons de vaststelling dat de VOC's belangrijke partners zijn geworden die een grote rol spelen in het beschermen van onze natuur en bijdragen aan het verruimen van het draagvlak voor het beschermen van die natuur?

Kunt u schetsen hoe de financiering op dit moment precies verloopt, want daar is toch wat onduidelijkheid over? Ziet u mogelijkheden om de VOC's in de toekomst op structurele wijze te ondersteunen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, jullie hebben gelijk. Ik kan alleen maar bevestigen dat de VOC's veel meer doen – en dat is doorheen de jaren zo gegroeid – dan hun oorspronkelijke opdracht. Ze hebben ook een educatieve rol en een eerstelijnsrol.

Ik zal de financiële mogelijkheden bekijken om volgend jaar het volledige bedrag te kunnen voorzien. Ik wil dat samen doen met de herziening van het

Soortenbesluit, wat wordt voorbereid door het Agentschap voor Natuur en Bos. De voorbereiding zal binnenkort aan het kabinet worden bezorgd. Het is de bedoeling dat ik dan in overleg ga met de betrokken sectoren om te herziening te bespreken.

De subsidies worden berekend aan de hand van enkele basiscriteria waaraan de VOC's moeten voldoen zoals bepaald in het Soortenbesluit van 15 mei 2009. Dat is ook al heel lang geleden en ik denk dat er intussen heel wat bij is gekomen. Deze subsidie kan worden opgesplitst in twee grote delen: werkingssubsidie en personeelssubsidie. De personeelssubsidie wordt onder andere bepaald door het aantal halftijdse medewerkers. Doorheen de jaren zien we bij een toenemend aantal VOC's inderdaad een maximale inbreng van het aantal halftijdse personeelsleden, waardoor de subsidie, waar ze recht op hebben volgens het Soortenbesluit, stijgt.

Ik denk dat iedereen zich bewust is van het stijgend aantal opgevangen dieren en de daarmee samenhangende druk op de VOC's. Het lijkt mij de logica zelve dat ik dit bekijk en dat ik hiervoor middelen vrijmaak.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Collega's, ik dank jullie om aan te sluiten.

Minister, u zult het bekijken, en dat is een goede zaak. Ik denk dat we het eens zijn dat er een hele evolutie is geweest waar we aan tegemoet moeten komen. We zien allemaal het belang ervan in. Als we meer zorg dragen voor onze natuur en meer natuur creëren, dan zullen deze vragen toenemen, en dat is een goede zaak.

Een systeem van een gesloten beurs is een waarborg voor de overheid: er is een bepaald bedrag dat men niet laat ontsporen door heel veel nieuwe initiatieven toe te laten. Er wordt een rem op gezet. Ik kan daar wel een beetje begrip voor opbrengen.

Minister, u heb niet geantwoord op mijn vraag over uw visie hierover. Als we kijken naar hoeveel opvangcentra er vandaag zijn, moeten we tot de conclusie komen dat, door het grote aantal dieren dat moet worden opgevangen en de geografische spreiding, men waarschijnlijk moet evolueren naar iets meer centra, in het belang van de dieren die worden opgevangen en de afstand die moet worden afgelegd. Kunt u daarover nog iets zeggen? Het zou goed zijn dat er een visie wordt ontwikkeld, ook met de sector, zodat we tot een standpunt komen over een netwerk van vogelopvangcentra om de taken op een goede manier uit te voeren.

Personeelsbestanden is één zaak, maar ook de kwalificaties van het personeel zijn sterk geëvolueerd. Collega's en ikzelf hebben erop gewezen dat de taken enorm zijn veranderd. Men werkt bijvoorbeeld veel meer mee aan onderzoek, men moet ziektes en plagen opsporen enzovoort. De barema's, die heel laag zijn en voorzien waren voor dierenverzorgers, beantwoorden ook niet meer aan de huidige taken. Men zou dit eens moeten bekijken en overleggen met de mensen uit de sector hoe men dit kan aanpassen.

Minister, hoe ziet u de toekomst van de sector en het netwerk van vogelopvangcentra in de toekomst?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, het is altijd even schrikken als men vanuit de oppositie een vraag stelt aan de minister die zegt dat men gelijk heeft. Op zich is dat een prettige maar enigszins verwarrende ervaring. Voor dat deel van uw antwoord, bent u alvast erg bedankt. Ik denk dat de waardering die u uitdrukt voor

het geleverde werk in die vogelopvangcentra en de evolutie die er de voorbije jaren is geweest, zeer terecht is en in de verf mag worden gezet.

Ik deel wel de bezorgdheid van collega Steenwegen – en daar hebt u niet op geantwoord – over de betrokkenheid van de sector zelf bij het bepalen van wat er dan nodig is en waar ze echt mee geholpen zouden zijn. Ik denk dat het om meer gaat dan het subsidiebedrag actualiseren. Er moet echt rekening worden gehouden met de veranderde functie en de veranderde vragen en noden die aan die centra worden gesteld om op lange termijn een stabiele situatie te kunnen garanderen waarbij zowel de kwaliteit als de mogelijkheid om het werk voort te zetten, wordt gegarandeerd.

Ik wil toch nog een pleidooi houden om bij een herziening van het besluit de betrokkenen zelf erbij te betrekken. Alleen maar met 'een lap erbij' komt men er niet. Ik kreeg daar nog graag een antwoord op, maar voor de rest dank ik u voor het positieve antwoord.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Collega Tobback, misschien was die 'u hebt gelijk' vooral in mijn richting. Ik zit voorlopig niet in de oppositie en ik ben dat ook vooral niet van plan. Het was voor ons alle drie bedoeld. (*Gelach*)

Bruno Tobback (Vooruit): Verknoei het nu niet, collega. We zijn net warm, constructief, positief samen bezig en nu wilt u het weer helemaal om zeep helpen. (*Gelach*)

Chris Steenwegen (Groen): Ik heb het hier ook in grote letters genoteerd.

Piet De Bruyn (N-VA): Ik ben heel blij, collega's, dat de minister ons gelijk geeft als we onze waardering uitspreken voor de professionalisering van de vogelopvangcentra, voor de steeds groter wordende maatschappelijke taak die zij vervullen en ook voor de grote betekenis daarvan voor het in stand houden en het beschermen van onze nog altijd heel erg kwetsbare natuur.

Minister, in dat opzicht ben ik ook blij dat u aangeeft dat het voorziene subsidiebedrag opnieuw 'losgemaakt' wordt – als ik het zo mag uitdrukken. Ik vind dat een zeer mooi en zeer zinvol gebaar. Ik onthoud ook dat dit verder bekeken wordt – zo had ik het toch begrepen – in overleg met de sector. Dit gebeurt niet zonder meer vanuit uw kabinet, minister, maar er wordt in overleg met de sector gekeken naar de noden op middellange en lange termijn en naar hoe daarvoor een structuur kan worden voorzien.

Minister, ik wil toch nog even aanstippen dat ik heel goed uw voorzichtigheid en die van de hele Vlaamse Regering begrijp om subsidies 'zonder rem' aan te kondigen. Ook inzake andere maatschappelijke thema's, bijvoorbeeld suïcidepreventie, zijn we het er allemaal over eens dat 'goed' nooit goed genoeg is. Er wordt daarbij ook altijd gekeken naar hoe we middelen het meest efficiënt kunnen inzetten. Er wordt dan op basis van klare, gemaakte afspraken bekeken wat er eventueel bijkomend kan gebeuren. Het is evenwel niet zo dat er, als er morgen vijfduizend extra oproepen zijn naar de Zelfmoordlijn, een automatisme in werking treedt waardoor er ook meer geld naar die Zelfmoordlijn stroomt. Het geeft de Zelfmoordlijn wel een argument om te zeggen: 'Beste kabinet, beste Vlaamse overheid, laten we dat samen eens opnieuw bekijken.' Dat vind ik een juiste benadering. Maar ik zou toch wel tot voorzichtigheid willen pleiten als het gaat over dat automatisme.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega De Bruyn, ik had het ook over de twee andere collega's die hierover een zeer terechte vraag stelden. Juist is juist. Ik kan alleen maar zeggen dat ik het hiermee eens ben.

Collega Steenwegen, we gaan ook samen met de sector werken aan de visie. Het overleg hierover loopt, maar we zullen dit overleg uiteraard nog wat intensiever voeren, zodra de herziening van het ontwerp van het Soortenbesluit afgewerkt is door de administratie. Ik denk dat dit een sector is die de zaken heel goed kent en die ook de nodige knowhow en expertise heeft, om daar samen mee vorm aan te geven. Uiteraard zullen we ook daar bekijken hoe we dit verder kunnen professionaliseren. Dat hoort erbij, denk ik. Maar we zullen dit doen samen met de sector. Die gesprekken lopen. Wat de financiële mogelijkheden betreft: ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat er een stijgende druk is op die centra en dat we dit samen moeten bekijken met de herziening van het Soortenbesluit om dan begin volgend jaar op beide vlakken tot iets nieuws te komen. Die visie zal daar dus ook wel in zitten.

De voorzitter: Collega Steenwegen, u hebt het woord voor een korte slotrepliek.

Chris Steenwegen (Groen): Voorzitter, ik hoor uw nadruk op het woord 'kort'. Minister, ik denk inderdaad dat budgettering en visie in de toekomst samenhangen. Het is duidelijk dat er meer middelen nodig zijn dan vandaag. Het is ook duidelijk dat die middelen niet onuitputtelijk zijn. Die visie op waar we uiteindelijk naartoe willen, is belangrijk om daar dan de nodige middelen tegenover te zetten om professioneel op voldoende schaal de noodopvang en de andere taken die men ondertussen opneemt, te kunnen waarborgen. Ik kijk dus samen met u uit naar het aangepaste Soortenbesluit en wat daarin in de regeling gekoppeld wordt voor onze vogelopvangcentra.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik ga me beperken tot het bedanken van de minister voor het positieve antwoord op zowel mijn vragen als op die van collega Steenwegen en collega De Bruyn.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Ik maak van mijn tijd gebruik om de collega's te bedanken voor zoveel collegialiteit, maar wil in alle ernst ook nog de minister bedanken. Ik denk dat het voor iedereen duidelijk was dat er wat ongerustheid was in de sector. Ik denk dat een aantal collega's daar terecht op gewezen hebben, en dat die ongerustheid in de sector dankzij dit antwoord weggenomen kan worden. De gesprekken zijn gaande. Zowel op het vlak van de visie als op dat van de budgettering zal men een bondgenoot vinden in de minister.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over een geïntegreerde aanpak van drugsafval – 3066 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het voornemen om het drugsmilieu te laten opdraaien voor de kosten van de opruiming van labo's en dumpingen – 3283 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, slechts drie jaar geleden werden er in de provincie Limburg drie drugslabo's ontdekt en dertig locaties waar drugsafval werd gedumpt. Vorig jaar ging het helaas al om veertien labo's en vijftien dumpingen. Aan de overzijde van de grens, in Nederlands-Limburg, liggen die aantallen nog veel hoger. De Vlaamse provincie Limburg is helaas goed voor de helft van alle vaststellingen in Vlaanderen. Steeds vaker wordt drugsafval ook rechtstreeks in de natuur geloosd, wat doet vermoeden dat er nog veel meer dumpingsites zijn. Er is bij criminaliteit natuurlijk altijd een vrij groot 'dark number' en we kennen dus helaas misschien slechts het topje van de ijsberg.

Minister, op 22 april laatsleden reageerde u met een visie om met alle Vlaamse betrokken diensten te komen tot een geïntegreerde aanpak, tot een uniforme werkwijze. Zo wilt u bijvoorbeeld ook milieudiensten betrekken om het opruimen van zulke dumpingsites te bevorderen. Daarbij haalt u niet enkel het parket en de politiediensten aan, maar ook de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM), de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en Fluvius. Met een geïntegreerde aanpak kan informatie-uitwisseling versterkt worden en kunnen alle betrokken partijen sneller en daadkrachtiger optreden dan vandaag het geval is, zowel op het vlak van handhaving als op het vlak van milieu. Ik heb begrepen dat de eerste samenkomst daarover met alle betrokkenen die u daarover rond de tafel wilt brengen, plaatsgevonden heeft op 22 april.

Daarnaast, minister, lanceert u de niet onbelangrijke oproep tot het installeren van een federaal boetefonds, zodat de opruimkosten, de ecologische kosten en alle maatschappelijke kosten via boetes betaald kunnen worden door wie daarvoor verantwoordelijk is, namelijk die criminele drugsbendes.

Minister, ik heb daarover de volgende vragen aan u. Met welke partners wilt u een gezamenlijke aanpak rond drugsafval uitwerken? Welke conclusies heeft die eerste samenkomst gebracht? Is er al contact geweest met de bevoegde federale minister omtrent het installeren van een boetefonds voor de financiële kosten van veroordeelde drugscriminelen? Hoe situeert dit initiatief zich binnen de globale aanpak van de georganiseerde criminaliteit?

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, ik wil me aansluiten bij deze vraag van collega Brouns. U hebt enkele weken geleden aangekondigd dat u een boetefonds wilt oprichten om drugslabo's en -dumpingen te ruimen op kosten van de drugsveroordeelden. Ik stelde u daar enkele maanden geleden al een vraag over. Dat zijn inderdaad zware kosten. Die maatschappelijke kosten, die nu gedragen worden door de overheid, wilt u verhalen op diegenen die meewerken in het criminele circuit, een milieu waarin heel veel geld kan worden verdiend. Ik kan dat alleen maar positief beoordelen.

Ik ben dan ook een voorstander van uw initiatief. Zoals collega Brouns al aanhaalde, liggen de cijfers zeer hoog, zeker in Limburg. Ik heb u daar begin februari al eens over ondervraagd. Ik heb toen ook gevraagd of Vlaanderen niet meer kon doen om die illegale dumpingen van drugsafval tegen te gaan. Ik vind dat het initiatief dat u nu aankondigt, daar perfect in past.

U stelde dat de financiële middelen uit dat circuit kunnen worden ingezet voor preventie, begeleiding van slachtoffers van drugscriminaliteit, maar ook in de sanering van gebieden waar de chemische restproducten van drugslabo's werden of worden gedumpt.

Mijn eerste vraag sluit aan bij die van collega Brouns. Minister, hoe ziet u dit concreet? Welke maatregelen zult u hiervoor uitwerken en binnen welke termijn kunnen we die verwachten?

Hoe zullen de betrokken instanties, zoals de OVAM, Fluvius en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) in deze aanpak worden betrokken? Zal de OVAM een coördinerende rol opnemen in de opsporing van dumpingen, zoals u eerder suggereerde in antwoord op mijn vraag van begin februari?

Voor het boetefonds kijkt u naar de federale minister van Binnenlandse Zaken, mevrouw Verlinden. Hoever staat het met die gesprekken? Hebt u al een zicht op de concrete uitwerking en timing van dat boetefonds? Verlopen die gesprekken ook in samenhang met alles wat te maken heeft met de administratieve sancties, die u ook wilt opdrijven vanuit Vlaanderen in samenspraak met de federale overheid?

Ik kijk uit naar uw antwoorden.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, er was op het terrein nood aan een gemeenschappelijke aanpak rond drugsafval. Op 22 april is dus op mijn initiatief een rondetafel doorgegaan rond drugsafval met de voornaamste betrokken actoren op het terrein.

Uiteraard waren daar medewerkers aanwezig van mijn kabinet Justitie, Handhaving en Omgeving, evenals het parket Limburg, het parket Antwerpen en de federale politie met de centrale directie van de bestrijding van de zware en georganiseerde criminaliteit. Verder waren de volgende instanties aanwezig: de Clan Lab Response Unit (CRU) van de federale politie, het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie (NICC), de VVSG, de civiele bescherming, de federale gerechtelijke politie Antwerpen, de federale gerechtelijke politie Limburg, de afdeling Handhaving van het Departement Omgeving, Fluvius en de OVAM. Dat is dus een hele boterham.

De bedoeling van de rondetafel was om met alle betrokken instanties van gedachten te wisselen over hoe we deze dumpings het best uniform in heel Vlaanderen kunnen aanpakken. We willen dus nagaan welke entiteit daar het best welke rol in kan opnemen, want vandaag neemt niemand die rol op, met alle gevolgen van dien. De volgende onderwerpen zijn aan bod gekomen: opsporing en handhaving, de oprichting van een single point of contact (SPOC) op Vlaams niveau, de financiering van de opruimkosten, preventie en communicatie. Er wordt nagegaan welke knelpunten er zijn en waar stroomlijning nodig is. De komende maanden zal er per thema verder worden gewerkt.

We stelden vast dat er op Vlaams niveau binnen onze bevoegdheden wel mogelijkheden zijn om sowieso al een aantal knelpunten aan te pakken. Een van de zaken die bijvoorbeeld naar boven kwamen, was het feit dat bij drugsvondsten heel specifieke parameters gemeten moeten worden om de verontreiniging vast te

stellen. Dat heeft een prijskaartje en dat kan dus niet altijd zomaar standaard meegenomen worden. Een single point of contact op Vlaams niveau zou bij een drugsvondst wel de opdracht kunnen geven aan het betrokken labo om deze specifieke parameters te onderzoeken als er duidelijke aanwijzingen zijn dat het om drugs gaat. Dit is maar een voorbeeld om de richting aan te geven waarin we denken en waarin we in de komende maanden gestroomlijnde voorstellen willen uitwerken.

De financiële en maatschappelijke kosten bij het saneren van een drugsdumpplaats of drugslabo zijn natuurlijk een belangrijk onderwerp. Ik ben er voorstander van dat de vervuiler hiervoor moet opdraaien. Een beetje naar analogie met bijvoorbeeld het Verkeersveiligheidsfonds zou er idealiter een fonds moeten worden opgericht waar een deel van de boetes van drugsveroordeelden in gestort wordt om dumpingplaatsen op te ruimen, zodat de kosten niet langer gedragen moeten worden door ons allemaal, door de gemeenschap. Ik heb een eerste contact gehad met de daarvoor bevoegde collega, de heer Van Quickenborne, om werk te maken van een dergelijk fonds. Mijn diensten en ikzelf zijn ook bereid daar de volle medewerking aan te verlenen. Zijn diensten hebben laten weten daar zeker voorstander van te zijn en verder te bekijken met de federale minister van Begroting wat er allemaal mogelijk is.

Als er met een 'globale aanpak' de gerechtelijke aanpak van georganiseerde criminaliteit bedoeld wordt, dan is het uitkijken naar het gerechtelijke verhaal dat in het Nationaal Veiligheidsplan wordt geschreven door de federale ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie. Hiervoor ben ik natuurlijk niet bevoegd. Vlaanderen heeft ter voorbereiding van de Kadernota Integrale Veiligheid weliswaar een aantal zaken als belangrijk naar voren geschoven, zoals de aanpak en vervolging van milieudelicten, waaronder drugsdumpings. Inzake de bestuurlijke aanpak en ondermijning van georganiseerde criminaliteit kunnen die drugsdumpings beschouwd worden als aanleiding voor de bestuurlijke verstoringpolitiek. Ze waren een van de eerste signalen voor de verschuiving van de Nederlandse criminele drugscene. Door nu op een gelijkaardige manier als in Nederland aan vroegdetectie van mogelijk malafide ondernemingen te doen, proberen we die illegale drugseconomie uit onze gemeentes te weren. Met de uitwerking van het decreet DIOB (Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen) geven we hier gestalte aan.

Dit fonds zou dus gefinancierd kunnen worden door een bijdrage van daders die een inbreuk hebben gepleegd op de bepalingen van de Drugswet en door een bijdrage van overtreders die drugs in het verkeer hebben gebruikt.

Zoals reeds aangehaald, wordt momenteel bekeken welke instanties het best welke rol opnemen in dit verhaal. Een coördinerende rol voor de OVAM behoort hierbij tot de mogelijkheden. We zijn dat aan het uitwerken. Wat zeker is, is dat we op gewestelijk niveau echt ons deel willen doen, waar we kunnen en waar we bevoegd zijn.

Zoals eerder aangehaald, werd er contact opgenomen met federaal minister Van Quickenborne, die positief tegenover dit idee staat en het verder zal opnemen. Wij houden dan ook verder contact met de federale collega's.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Dank u wel, minister, voor dit zeer duidelijke antwoord. We moeten helaas dit soort vragen stellen. We moeten ons daar helaas over buigen. Drugsafval is helaas een toenemend fenomeen, een grensprobleem dat gelinkt is aan de georganiseerde drugscriminaliteit. Ik denk dat het goed is dat u tot een optimale modus operandi probeert te komen.

Het is uiteraard niet zo dat er vandaag een complete chaos is op het terrein. Met steden en gemeenten, lokale en federale politie hebben we daarvoor een vrij goed plan van aanpak. De meldingen gebeuren vaak heel laagdrempelig bij een gemeente, bij een technische dienst, waarna de lokale politie een eerste beoordeling maakt. De OVAM komt dan ter plaatse, er worden bodemstalen genomen, de federale politie wordt dan ingeschakeld met specifieke diensten die dan ook de civiele bescherming inschakelen voor het transport. Maar het is uiteraard een hele operatie, een enorme maatschappelijke kost die inderdaad bij de vervuiler moet liggen en niet bij de maatschappij. Het Verkeersveiligheidsfonds kan inderdaad een mooi en inspirerend voorbeeld zijn voor een boetefonds, om de kosten te verhalen op de criminelen zelf.

Minister, de essentie blijft – en daarover zult u het met mij eens zijn – dat we er eigenlijk alles aan moeten doen om dat soort criminaliteit te voorkomen. U hebt al verwezen naar een aantal initiatieven daarrond. Ik denk dat de lokale besturen nog veel meer dan vandaag die poortwachtersfunctie moeten kunnen vervullen. Als ik naar de lokale realiteit kijk, dan gebeuren die dingen vaak op plaatsen waar ik het niet verwacht. Die recente labo's vind je terug in tuinhuisjes, bij gezinnen waarvan je het niet direct verwacht als je hen 'onthaalt' in je stad of gemeente. Daarom is het heel belangrijk dat er een kader is rond de integriteitsbeoordeling op het niveau van de openbare besturen, opdat we bij die eerste screening van bedrijven, organisaties en families kunnen nagaan of die mensen bonafide dan wel malafide intenties hebben bij de vestiging op het grondgebied.

Ik wil dus nogmaals een oproep doen, minister. Ik weet dat u daarmee bezig bent, maar ik denk dat we op dat vlak echt wel naar een hogere versnelling mogen en moeten schakelen om te komen tot een geïntegreerd kader rond de integriteitsbeoordeling door openbare besturen. Ik heb dus een heel concrete vraag. Welke timing ziet u daarvoor? Hoe ziet u dat landen, met Vlaanderen versus de federale overheid, dit kader rond de DIOB-wetgeving?

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Ik heb een bedenking en een vraag. U hebt opgesomd welke instanties erbij betrokken zijn. Het is heel goed dat alle instanties die er ook maar iets mee te maken hebben, deelgenomen hebben aan die rondetafel. Maar natuurlijk weet u – beter of minstens even goed als ik – dat, hoe meer instanties hierbij betrokken zijn, hoe moeilijker het is om concreet op het terrein iets te bereiken. We kijken dus uit naar de realisaties. Het boetefonds dat u aangekondigd hebt, is inderdaad iets heel concreets.

U zei dat u op gewestelijk niveau zeker en vast uw rol wilt spelen in deze hele aangelegenheid. Ik kan dat alleen maar toejuichen. Ik denk ook dat het goed is dat, zoals u antwoordde op mijn vraag in februari, de OVAM het single point of contact zou worden. Ik ga daar dus volledig mee akkoord. Ik wil dus zeggen: werk daaraan door, want dat is wel heel belangrijk.

Ik heb nog een laatste korte vraag. U zegt dat u contact gehad hebt met minister van Justitie Van Quickenborne. Maar ik zou ook wel willen weten welke contacten u op dit ogenblik hebt met de minister van Binnenlandse Zaken. Want hoe je het ook draait of keert, ook deze problematiek kadert in die van de globale bestuurlijke handhaving, waarbinnen elk niveau, zowel federaal als Vlaams, een bepaald bevoegdheid heeft. Ik heb er al eerder op gehamerd dat een goede taakverdeling daar enorm belangrijk is, dus ook in het kader van deze specifieke drugsproblematiek van de dumpings en dergelijke.

Ik zou nog eens willen vragen hoever het in het kader van de bestuurlijke handhaving staat met de afspraken met uw federale collega van Binnenlandse Zaken daarover.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, we hebben hier in het verleden ook gesprekken en vragen over gehad. Ik wil aangeven dat ik de vragen van de collega's ondersteun, zeker ook wat het preventieve luik betreft.

U hebt bij voorgaande vragen ook aangegeven dat u zou willen werken aan een 'single point of contact' op Vlaams niveau. Ik heb toen aangegeven dat dat inderdaad mogelijk interessant is, maar dat er dan ook een zekere permanentiedienst moet kunnen worden gegarandeerd. Want de dumpingen worden op de meest gekke momenten vastgesteld. We hebben in het verleden ook vastgesteld dat je op die momenten heel snel alle diensten ter plaatse moet kunnen krijgen. De OVAM heeft in dezen zeer veel expertise als het gaat over controle en advisering op het vlak van aanpak, labomogelijkheden en analyses en dergelijke meer. Maar die permanentie is dan wel een cruciaal element. Hebt u daar ondertussen meer zicht op? Wie zou dat 'single point of contact' kunnen gaan invullen? En op welke manier kunt u die permanentie garanderen, om ervoor te zorgen dat er op het terrein zo snel mogelijk kan worden gewerkt?

Wat betreft de kostprijs en het boetefonds hebben we in het verleden al aangegeven dat het een goed voorstel zou zijn om daar effectief werk van te kunnen maken. Maar ook daar is er een bezorgdheid. Als het boetefonds eenmaal uitgewerkt is, is het misschien iets dat minder fel speelt, maar toch moet ik vaststellen dat inzake het opruimen en/of het nemen van stalen en dergelijke meer er op het terrein vaak enige terughoudendheid is: wie gaat welke kosten op welk moment dragen? Je hebt het lokale bestuur, Vlaanderen, de federale overheid. Op het moment dat er op het terrein eigenlijk snel geschakeld moet worden, komen die discussies soms naar boven, wat eigenlijk niet gezond is.

Ik weet dat er lokaal al diverse afspraken zijn. Er is soms een solidaire verdeling van kosten tussen een aantal gemeenten die bijvoorbeeld in dezelfde brandweergebied zitten. Maar dat is niet overal zo. Het is belangrijk dat we daar uniformiteit in krijgen en dat we ook zekerheid krijgen over wie welke kosten wanneer opneemt, zodat die discussies op het terrein kunnen worden vermeden. En het liefst worden zoveel mogelijk van die kosten ook gedragen door de veroorzakers, eventueel via een boetefonds. Ik hoop dat dat element ook wordt meegenomen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Mevrouw Rombouts, dat is een zeer terecht element, dat we ook zullen meenemen.

Jullie hebben daar in het verleden ook redelijk wat vragen over gehad, collega's. Ik heb daar ook met de professionals in Limburg over gesproken, die daar heel wat ervaring in hebben. Uniformiteit verkrijgen, is sowieso de bedoeling van heel die aanpak, vandaar dat we op de eerste rondetafel iedereen uitgenodigd hadden die daar op het terrein iets mee te maken heeft. De bedoeling is nu om daar in de komende weken en maanden, in de loop van mei en juni, verder aan te werken in kleine groepjes, per actiepoint. Niet alle instanties zullen dus verder bij alles betrokken worden. Ook op federaal niveau is er nu afstemming hierover bezig. Daar wordt ook over teruggekoppeld naar ons.

We werken ook aan dat 'single point of contact'. Een permanentiedienst zou daar inderdaad ook in moeten zitten. Dat ligt mee op tafel ter bespreking. Ook over de kosten is er momenteel een duidelijke richtlijn vanuit het parket Limburg. Elementen daaruit zijn ook naar boven gekomen op de rondetafel. Dat nemen we dus mee.

Wat betreft de Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen (DIOB), collega's, weten jullie dat het voorontwerp klaar is. Vlaanderen is klaar. Het is

helaas de federale overheid die er precies toch naar neigt om niet mee te doen. Maar wij dringen daarop aan. Ik denk dat dat de beste manier is om dat te doen. Als de federale minister van Binnenlandse Zaken niet wil meedoen, dan doet ze niet mee, maar het zou natuurlijk wel een gemiste kans zijn.

We zullen er bij de federale collega nogmaals op aandringen om mee te werken aan de DIOB. Ik had toch begrepen dat zij dat ook belangrijk vindt, maar voorlopig krijgen we daar geen reactie op. Ik vind het heel raar. Ik weet niet wat daar speelt. Voor mij is het in ieder geval een kwestie van zo goed mogelijk samenwerken, vooruitgaan, de lokale besturen versterken. Wij zijn klaar met het voorontwerp. Ik kan natuurlijk ook niet blijven wachten op de federale minister. De collega's hier in de commissie kunnen misschien ook eens aandringen bij de partijgenoten.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Ik herhaal dat het een goed initiatief is. En zoals de collega's hebben aangehaald, denk ik dat ook dat 'single point of contact' een interessant initiatief kan zijn ter ondersteuning van de lokale besturen, die elke dag in de weer zijn, maar 7 op 7 en 24 op 24 is dat natuurlijk niet zo evident – burgemeesters uiteraard wel. Die dumpingen komen inderdaad ook vaak bij ons of bij de lokale politie terecht. Een Vlaams gecoördineerd punt kan dat alleen maar ondersteunen.

U zult begrijpen dat wij vanuit onze positie nogmaals de nadruk leggen op het voorkomen ervan. Het nieuwe decreet met het DIOB-kader kan daarin een belangrijke rol spelen. Ik ben ervan overtuigd dat wij samen met de federale overheid en Vlaanderen een sterk en robuust kader kunnen maken ter ondersteuning van de lokale besturen, zodat wij die poortwachtersfunctie wel degelijk kunnen gaan vervullen om mensen met slechte intenties zoveel mogelijk te kunnen weren.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, nog eens bedankt voor uw antwoord.

Ten eerste vind ik het heel goed dat u altijd Limburg aanhaalt en dat u daar ook heel veel initiatieven neemt. Wie zou ik zijn om daar tegen te zijn, als Limburger? Maar natuurlijk moet het de bedoeling zijn dat het uitgerold wordt over geheel Vlaanderen en dat ook de andere provincies meedoen.

Ten tweede kan ik u alleen maar ondersteunen. Ik heb dat al een paar keer gedaan met vragen en zal dat ook blijven doen. Ik betreur ook ten zeerste dat de federale minister van Binnenlandse Zaken niet meewerkt aan heel deze aangelegenheid. Want zolang dat niet gebeurt, leidt dat tot een onduidelijke communicatie naar de politiezones en gemeenten, die daarin een zeer belangrijke rol spelen. En bovendien zal het moeilijk zijn om tot die specifieke taakverdeling te komen. Ik ga ervan uit dat mijn goede CD&V-collega's, die zelf altijd zeer actief tussenkomen op dit punt en zelf ook punten daaromtrent aanbrengen, wat ik toejuich, er bij de federale collega op aandringen dat er ten minste gepraat wordt en dat er schot in komt, op het terrein en in de concrete zin van het decreet dat u naar het parlement zou willen brengen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Green Deal 'Eiwitshift op ons bord' – 3088 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Welkom in onze commissie, collega Talpe. Het doet mij heel veel plezier.

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, het is inderdaad mijn debuut in de commissie Leefmilieu, maar de minister die mij van antwoord zal dienen, ken ik goed vanuit het luik Toerisme, een thema waarover we al lang in een constructieve samenwerking zitten in de commissie. Een beetje commissietripping kunnen we het eigenlijk noemen, om in die sfeer te blijven. Maar vandaag gaat het over een ander thema, minister. Vandaag wil ik het hebben over de Green Deal 'Eiwitshift op ons bord', die u eind april hebt gelanceerd, samen met 64 partners. De bedoeling is om de verhouding tussen dierlijke en plantaardige eiwitrijke producten in ons voedingspatroon te verbeteren. Op die manier willen we ook tot een milieuverantwoord en gezonder voedingspatroon komen.

Recent had de Belgian Feed Association (BFA) een nieuw actieplan rond alternatieve eiwitten voor dierenvoeding. Hier gaat het natuurlijk over het aandeel van eiwitten in de menselijke consumptie. Concreet wordt beoogd om het aantal dierlijke eiwitten merkbaar te verkleinen, omdat men ervan uitgaat dat ze een grotere ecologische impact hebben dan plantaardige of alternatieve eiwitten.

Vandaag is de verhouding tussen dierlijke en plantaardige eiwitten 60/40. Het doel is om dat tegen 2030 om te keren naar 40/60. Men heeft een looptermijn van vier jaar waarin men op die doelstelling wil landen.

Er worden inzichten samengebracht over voedingsgewoonten en routines in Vlaanderen. Het is ook een platform om met verschillende partners aan tafel te gaan zitten. Ketenpartners uit de landbouwsector, de voedselverwerkende nijverheid, de retail- en cateringsector zijn vertegenwoordigd. Zij worden aangevuld met partners die een rol spelen in het bredere gamma: kennisinstellingen, onderzoeksgroepen, ngo's, beroepsorganisaties en ook – heel belangrijk – lokale overheden.

Minister, de Green Deal loopt vier jaar, maar met de ambitie om tegen 2030 de verhouding echt wel om te keren. Welke concrete maatregelen ziet u voor ogen? Is er een gericht stappenplan om die verhouding om te keren? Zullen de verschillende stakeholders concrete opdrachten krijgen? Op welke manier zult u dit plan tussendoor evalueren en monitoren? Zijn er bijsturingsmomenten voorzien, indien we zouden vaststellen dat het engagement onvoldoende of niet zou worden gehaald? Wat zijn de plannen daar? Zal de Green Deal tot slot ook worden geïntegreerd in het plattelandsbeleid?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Talpe, de Green Deal 'Eiwitshift op ons bord' wil inderdaad een sterke bijdrage leveren om tegen 2030 een betere verhouding van de eiwitconsumptie in Vlaanderen te realiseren. Ik moet zeggen dat ik in de praktijk bij heel veel mensen vaststel dat ze dat eigenlijk al doen in de realiteit. Een betere verhouding, dat geldt niet enkel voor het milieu, maar ook voor onze gezondheid. Daarbij streven we ook economische opportuniteiten na en maken we gebruik van het sterke innovatiepotentieel in de agrovoedingssector.

De Green Deal kan rekenen op 65 partners. Die groep breidt op dit moment zelfs continu uit. Samen werden er meer dan 200 acties geregistreerd om werk te maken van de eiwitshift. Wij zullen de partners en acties ook dichter bij elkaar brengen door een netwerk met een gezamenlijk doel op te zetten. Door die aanpak vinden we ook manieren om elkaar te versterken.

Elke partner heeft een of meer engagementen opgegeven bij de ondertekening van de Green Deal. Die engagementen gelden als een startset van acties. De supermarktketens zetten zich bijvoorbeeld in om het aanbod plantaardige voeding in hun rekken te verhogen en het meer zichtbaarheid te geven. Verschillende kennisinstellingen zullen onderzoek voeren dat kan bijdragen aan de eiwitshift, maar zullen bijvoorbeeld ook het plantaardige aanbod in de studentenrestaurants verhogen. Alle partners engageren zich uiteraard ook om actief te communiceren over de voordelen van een groter aandeel plantaardige voeding.

Het bieden van een platform voor samenwerking is een van de sterktes van de Green Deals. Daardoor wordt de opzet van nieuwe acties ook verder gestimuleerd. Er wordt ook een specifieke werkgroep monitoring opgericht om de acties en de resultaten op te volgen.

Belangrijk is dat de Green Deal een vrijwillige engagementsverbintenis is. Het is zeker niet aangewezen om verplichtingen op te leggen inzake eiwitconsumptie. Wij moeten niet gaan zeggen wat er op het bord van de mensen ligt. Wel moeten we informeren en sensibiliseren en informatie over plantaardige voeding verspreiden. Dat is onze taak, en niet zeggen wat er op het bord moet liggen. In die zin is het dus een vrijwillig engagement. Maar we zien wel dat heel veel partners zich achter de doelstellingen van de eiwitshift scharen. De diensten zorgen voor een goede projectwerking. Er is veel enthousiasme, en dat is positief. Het jaarlijkse voortgangsrapport biedt een regelmatig reflectiemoment om eventueel bij te sturen als dat nodig is.

De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) is ook een van de partners van de Green Deal 'Eiwitshift'. Uiteraard zal het thema ook een plaats krijgen in het plattelandsbeleid. Dat is belangrijk. Lokale landbouwers en ondernemers die willen inzetten op de eiwitshift, kunnen ook ondersteund worden via LEADER (Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale).

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Bedankt voor het verduidelijkende antwoord, minister. Het is een goede zaak dat u voor dit initiatief nauw samenwerkt met verschillende partners, die ook vanuit verschillende scopes de omslag van dierlijke naar plantaardige eiwitten mee in gang zetten.

U verwees naar het feit dat het individu zelf moet kunnen beslissen wat er op zijn bord ligt. Daar ben ik het als liberaal uiteraard volmondig mee eens. Maar we moeten mensen natuurlijk ook bewust maken en sensibiliseren en, zoals u zelf aanhaalde, informeren. Gezondheid is voor iedereen een heel hoog goed. Op die manier kunnen we daar allemaal aan meewerken.

U verwees ook naar innovatie wat betreft dit aspect. Ik vermoed dat u daar ook in nauw overleg staat met uw collega Crevits, van Economie, om daarmee aan de slag te gaan.

Als we die omslag maken, heeft dat natuurlijk ook een impact op de verbouwbare landbouwoppervlakte. Voor dierlijke productie, ten opzichte van plantaardige productie, zijn er andere soorten gronden nodig. Is er onderzoek gedaan naar de impact op het landbouwareaal? Hetzelfde geldt voor bioproduktie. Daar lijkt het ook dat men meer areaal nodig zal hebben. En we weten allemaal dat grond heel

schaars is en dat er vandaag bij grondverwerving ook heel wat concurrentie is met andere actoren. Dat is een algemene insteek die ik wil meegeven in dit verhaal. We hebben heel wat werk voor de boeg. We zijn het project absoluut heel gunstig gezind. 2030 is ook helemaal niet zo ver weg meer. Het is bij manier van spreken morgen al. We zullen dus hard aan de slag moeten gaan om de doelstelling te halen. Ik ben heel blij dat het ook gemonitord zal worden, dat er een werkgroep is en dat u kijkt naar bijsturing waar nodig.

Ik zie bij de deelnemende partners ook de centrumsteden staan. Daar worden verschillende projecten uitgerold, onder andere in samenwerking met de horeca en rond de stadscatering. Dat staat ook heel dicht bij de mensen, iets wat ik in het begin van mijn betoog ook heb aangehaald. Het kan goed zijn om over die projecten en initiatieven ook wat ruchtbaarheid en informatie door te laten sijpelen naar de andere lokale besturen, zodat ook zij daarin mee kunnen stappen en, al is het op kleinere schaal, toch een aantal initiatieven nemen om mee aan die doelstelling te raken.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Bedankt voor uw heel interessante vraag, collega Talpe. Ik denk dat we er allemaal naar uitkijken hoe die omslag gerealiseerd zal worden.

Ik heb daarbij nog een heel concrete vraag, minister. Hoe ziet u de link tussen het biodiversiteitbeleid en deze omslag? Collega Talpe legde daarnet de link met de verbouwbare oppervlakte voor onze landbouwers, maar ik wil ook de link leggen met de oppervlakte grasland, het scheuren van grasland en de impact op onze biodiversiteit. Hoe ziet u dat? Hoe zullen we daarmee omgaan? Dat is toch wel een problematiek die we grondig moeten bekijken als we willen overschakelen naar meer plantaardige productie, wat wel zeer belangrijk is voor onze gezondheid en voor tal van maatregelen, ook klimatologische. Hoe ziet u de link met het scheuren van grasland, biodiversiteit, klimaat en de aanpassing van ons dieet?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Ik dank de minister en de vraagsteller, want op zich vind ik het wel een goede insteek. Alleen, als we praten over doelstellingen en daar dan een tijd op plakken, bekomt mij dat toch niet zo goed. We gaan de mensen toch niet verplichten om op die manier hun leven te organiseren en in hun levensonderhoud te voorzien? Iedereen heeft daar natuurlijk de vrije keuze. Ik hoop dat die ook zo behouden blijft. Dat wil zeggen dat iedereen de vrije keuze heeft om zich eventueel met meer eiwitrijke voeding te voeden of met bio.

Ik heb op zich geen probleem met al deze vormen – ik doe het zelf ook – maar we kunnen de bevolking moeilijk gaan sturen om binnen die termijn deze doelstellingen te gaan halen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik heb kort een bijkomende vraag. Dit is op zich inderdaad een interessante piste, die wij ook wel ondersteunen en onderschrijven. Maar collega's hebben ook enkele keren de verwijzing gemaakt naar landbouw, landgebruik en dergelijke. Ik wil bij dezen dan ook uitdrukkelijk vragen, minister, in welke mate dit verhaal ook afgestemd is, en in samenwerking of in evenwicht is met de eiwitstrategie die minister Crevits vanuit het Departement Landbouw en Visserij heeft uitgewerkt. Ik meende begrepen te hebben dat er een gezamenlijke aanpak was in dezen, maar misschien kunt u daarover toch enige duidelijkheid geven, of een reactie?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ja, het klopt wat collega Rombouts zegt. De Green Deal is inderdaad een van de acties binnen de Vlaamse eiwitstrategie die ook door collega Crevits is gelanceerd. Hier wordt dus niet enkel ingezet op consumptie, maar ook op productie en diervoeder. Het gaat dus eigenlijk wel veel breder, maar mijn actie gaat heel concreet over de Green Deal Eiwitshift. Daarvoor hebben we uiteraard ook samengewerkt.

Collega Schauvliege, de Green Deal sluit ook aan bij de Europese en Vlaamse ambities rond voedselbeleid. Denk maar aan de Farm to Fork Strategy op Europees vlak en ook de Vlaamse eiwitstrategie. Op die manier draagt die dus uiteraard ook bij tot de biodiversiteitsstrategie. Ik denk dat het ook de logica zelve is dat er daar een link is.

Het debat rond de graslanden loopt ook binnen Europa, heb ik begrepen. Ook in de Europese klimaatwet zegt men dat de graslanden van groot belang zijn voor de koolstofopslag. In het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) zullen we daar – na de debatten die zich afspelen in Europa – ook met collega Crevits naar kijken.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Dank u wel, minister, en ook dank u wel, collega's, voor de vele interessante vragen. Ik denk dat we het erover eens zijn dat de switch naar plantaardige eiwitten een goede zaak is, maar dat we dat ook omzichtig moeten doen, en goed kijken naar wat de uitwassen op dat vlak zijn. Het is zeker niet zo, collega Pieters, dat het een verplichting is voor de mensen om plantaardige eiwitten te consumeren. Dat heeft de minister ook duidelijk gezegd, en ikzelf ook. Het is de bedoeling dat we hen informeren en sensibiliseren, en dat we hun absoluut geen verplichting gaan opleggen. Ik zou zeggen, minister, ga ermee aan de slag. Het is een korte termijn.

Ik wil eindigen met de collega's en de commissieleden te bedanken om mij hier te onthalen, en voor het gastvrije gesprek, het debat, dat we hier gehad hebben. Ik zie u volgende week terug in de commissie Toerisme, minister.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Van den Heuvel aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de verkavelingsplicht en vlottere procedures voor stadsvernieuwingsprojecten – 3090 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Ik heb eerder een technische vraag, maar het is misschien toch wel belangrijk omdat de uitdaging van een stadskernvernieuwing of een dorpskernvernieuwing hoog op de agenda staat, zowel bij u, minister, als hier bij een commissiebrede meerderheid.

Alle lokale besturen worden aangemoedigd om daar werk van te maken, passend in het maximaal beschermen en bewaren van de open ruimte, en de verdichting dus niet enkel met woorden maar ook met daden op het veld mogelijk te maken. Het is natuurlijk belangrijk om voor projecten die zulke stadskern- of dorpskernvernieuwing mogelijk maken, de doorlooptijd tot een minimum te beperken, of toch tot vlottere procedures over te gaan. Daar zijn vanuit het veld wel een aantal

vragen bij. We kennen misschien allemaal wel een aantal mooie projecten die extra lang aanslepen en waarover moet worden nagedacht om vlottere procedures mogelijk te maken. Daarover gaat mijn vraag.

Ik zal het even kort vertellen, om dan naar de vraagstelling zelf te gaan, zonder het technische luik helemaal tot in detail uit te diepen.

Bij stadsontwikkelingsprojecten die een ruime projectzone op een kwalitatieve manier willen inrichten, ontstaat in sommige gevallen de verplichting om een verkavelingsvergunning te bekomen. Dat kan soms aanleiding geven tot langere proceduretijden. Dat lijkt, in mijn ogen, niet altijd de meest adequate weg om een stadsontwikkeling of een dorpskernproject op een snelle en kordate manier af te handelen.

Op basis van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) ontstaat deze verkavelingsplicht bij een drietal cumulatieve voorwaarden. In de praktijk wil dat zeggen dat, als enkele tuinen of andere onbebouwde percelen afgesplitst moeten worden om dit project of deze projectzone mogelijk te maken, of bij desaffectatie van het openbaar domein, men verplicht wordt een verkavelingsvergunning aan te snijden. Dit kan aanleiding geven tot heel wat, niet zozeer discussies, maar toch een verlenging van de proceduretijd. U weet dat bij een verkavelingsvergunning soms al wel gedetailleerde voorschriften mee opgesteld moeten worden, die achteraf dan toch een beperking opleggen bij de uiteindelijke bouw- of omgevingsvergunningaanvraag. Zoals u weet komt het bij het ontwikkelen en vergunnen van zulke projecten in de loop van de procedure meestal tot meer inzichten en kan het dus zijn dat het tot een ongewenste belemmering van innovatieve woonvormprojecten of dorpskern- of stadskernvernieuwingprojecten kan leiden. Experts wijzen erop dat er verschillende mogelijke oplossingen zijn, zoals het invoeren van een algemene facultatieve verkavelingsplicht. Vandaar dat ik een tweetal vragen heb, minister.

Ten eerste, hoe staat u tegenover deze verkavelingsplicht? Kunt u erin komen dat in sommige gevallen het opleggen van zulke verkavelingsplicht aanleiding kan zijn tot een belemmering, en een verlenging van de proceduretijd, en op die manier dus een belemmering vormt voor een kwalitatieve verhoging van het ruimtelijk rendement bij dergelijke stadskernvernieuwing? Ten tweede, kunt u in overweging nemen om mee na te denken en zelf een administratieve vereenvoudiging te initiëren om dergelijke dorps- of stadskernontwikkelingsprojecten te faciliteren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhale Demir: Dank u wel, collega. Uw vraag is zeer terecht. Zoals u ook aangeeft in uw vraagstelling werd de verkavelingsplicht hoofdzakelijk ingevoerd om duidelijkheid te geven over welke gronden voor verbouwingen in aanmerking komen en zo de kopers van een lot rechtszekerheid te bieden. Zeker voor de inwerkingtreding van de gewestplannen, eind jaren 70, was dit nodig om te vermijden dat ze een kat in een zak kochten. Intussen zijn er natuurlijk heel wat mogelijkheden waarin duidelijkheid wordt gegeven, zoals in een bijzonder plan van aanleg (BPA) of een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP).

Ik ben het dus met u eens dat de verkaveling als instrument, zoals het in de jaren 60 is bedacht, niet altijd het geschikte instrument is. Zoals u weet, zet deze Vlaamse Regering in op administratieve vereenvoudiging. We moeten altijd een evenwicht vinden tussen eenvoudige procedures, rechtszekerheid en de bescherming van het leefmilieu.

Tijdens de vorige legislatuur werd een decreetswijziging ingevoerd om de verkavelingsvergunningsplicht af te schaffen voor verkavelingen met één lot. Die regeling werd echter aangevochten en vernietigd door het Grondwettelijk Hof. Het

Grondwettelijk Hof oordeelde dat dit het standstillbeginsel zou schenden omdat omwonenden hierdoor zouden worden geconfronteerd met een aanzienlijke achteruitgang van hun beschermingsniveau op vlak van een gezond leefmilieu. In Vlaanderen bestaat dus nog steeds de verkavelingsplicht in de gevallen die u zonet opnoemde. Maar ik zal bekijken hoe we dit kunnen vereenvoudigen.

Ik liet ook een internationale benchmarkstudie uitvoeren, en wat blijkt daaruit? In Nederland bestaat er geen verkavelingsplicht. In Wallonië bestaat de verkavelingsplicht enkel nog vanaf drie onbebouwde kavels.

Het aanpassen van de verkavelingsplicht wil ik veel ruimer onderzoeken dan alleen voor stadsontwikkelingsprojecten. In plaats van hier en daar een versoepeling door te voeren, lijkt het mij veel zinvoller om na te gaan of het instrument van de verkaveling niet beter in zijn geheel wordt bijgestuurd om zo te komen tot een administratieve vereenvoudiging. Ik zal aan de administratie dan ook de opdracht geven om het ruimer te onderzoeken.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Minister, ik dank u voor de initiatieven die u aankondigt. Het is inderdaad nodig om de hand aan de ploeg te slaan en om er werk van te maken. Het is ook nodig voor de geloofwaardigheid van de verdichting en van ons besluitvormingsproces. De doorlooptijden mogen niet te lang aanslepen. Ook soms wat complexere projecten moeten voldoende snel vooruitgaan en op een adequate manier worden afgehandeld zodat men geen extra administratieve procedures moet opwerpen om een zekere rechtszekerheid te geven die op een andere manier kan worden gewaarborgd.

Er zijn momenteel ook mogelijkheden zoals een verkoop onder opschortende voorwaarden, een omgevingsvergunning, een facultatieve verkaveling of de uitsluiting van een verkaveling bij globale projecten of een globale aanvraag. Er zijn dus heel wat mogelijkheden.

Ik hoop dat u er snel werk van kunt maken. De internationale vergelijking steunt u om aanpassingen en een modernisering door te voeren.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Voorzitter, ik wil me graag aansluiten bij de interessante vraag van collega Van den Heuvel.

Ik deel de mening dat een verkavelingsvergunning niet het geschikte instrument is bij stadsvernieuwingsprojecten waarbij men innovatieve projecten wil stimuleren en waarbij men vaak al vertrekt van een bebouwd weefsel of van de sanering van een bepaalde grond. Een verkavelingsvergunning vraagt zeer gedetailleerde voorschriften. Men moet dus een uitspraak doen over de bouwvoorschriften die gelden op die kavels. Ik deel de mening dat het innovatieve karakter van een vernieuwingsproject, een stadskernvernieuwing, een heropwaardering van een bepaalde buurt soms wringt met het instrument van de verkavelingsvergunning.

Minister, deelt u die mening? Uit uw antwoord blijkt alvast van wel. Ik doe ook een oproep om in te zetten op administratieve vereenvoudiging door eventueel het afschaffen van de plicht om een verkavelingsvergunning aan te vragen of het instrument veel eenvoudiger te maken.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, dank u voor de vragen.

Zoals ik heb geantwoord – en ik denk dat dat ook de vraag van collega Van den Heuvel is –, wil ik het iets ruimer onderzoeken dan alleen voor stadsontwikkelingsprojecten. Ik denk dat het goed is om het op die manier te doen. We moeten ook onderzoeken of het instrument van de verkaveling niet beter in zijn geheel wordt bijgestuurd om zo te komen tot een administratieve vereenvoudiging. Uit de internationale benchmarkstudie blijkt dat er landen zijn die het op die manier doen.

Ik vind het dan ook niet meer dan normaal dat ik de opdracht geef aan de administratie om iets voor te bereiden dat de toets van het Grondwettelijk Hof kan doorstaan. Het moet voldoende juridisch robuust zijn, maar volgens mij sluit het een het ander niet uit.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord en voor uw engagement om het aan te pakken. Ik begrijp heel goed dat u het in een ruimer kader wilt bekijken. Ik denk dat dat tot een meer voldragen oplossing kan leiden.

Ik zou u toch willen vragen om er een beetje spoed achter te zetten. Als men het ruimer bekijkt, wil dat soms zeggen dat het allemaal een beetje langer duurt. Ik hoop dat u uw kordate aanpak ook in dit dossier toont en er snel werk van maakt om tot een modernisering van de verkaveling over te gaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over lekverliezen in Vlaanderen – 3074 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het hoge drinkwaterverlies wegens lekken in leidingen – 3114 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over drinkwaterverliezen – 3184 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Bruno Tobbyack

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, lekkende waterleidingen zorgden in 2019 voor een verlies van 61 miljoen kubieke meter kostbaar drinkwater in Vlaanderen. Dagelijks verdwijnt er zo'n 167 miljoen liter drinkwater, het equivalent van 66 olympische zwembaden. De jaarlijkse productie drinkwater van België bedraagt zo'n 358 miljoen kubieke meter. Ongeveer een vijfde daarvan gaat jaarlijks verloren door toedoen van lekken in toevoer- en distributieleidingen, in reservoirs en op aftakkingen. De financiële kosten van dit waterverlies zijn immens. In 2019 bedroegen de totale kosten zo'n 36 miljoen euro. Maar erger nog, in een regio als Vlaanderen, waar we kampen met extreme waterschaarste, is het niet te verantwoorden dat we zo onzorgvuldig omspringen met kostbaar drinkwater. Er is dus heel wat werk aan de winkel. De maatschappelijke kosten zijn zeer groot.

Minister, u kondigde al aan dat in het kader van de Blue Deal de lekverliezen tegen 2025 gehalveerd moeten zijn zonder stijging van de waterfactuur – dat is heel

belangrijk. U legt daarvoor een grote verantwoordelijkheid bij de drinkwatermaatschappijen, maar u zult deze ook ondersteunen.

Minister, daarom heb ik volgende vragen.

Wat zijn de belangrijkste knelpunten die in het auditrapport naar voren zijn gekomen met betrekking tot de aanpak van lekverliezen?

Waar liggen de quick wins om het streefdoel van de halvering van lekverliezen tegen 2025 te halen? Dat is toch wel een belangrijke doelstelling die we minstens dienen te halen.

Minister, hebt u reeds een kostenraming gemaakt voor de doelstelling om de lekverliezen te halveren? Wat is de stand van zaken? Wie moet hiervan de kosten dragen en hoe wilt u ervoor zorgen dat de drinkwaterfactuur niet stijgt? Dat is natuurlijk ook heel belangrijk.

Hoe verloopt het overleg met de drinkwatermaatschappijen? Onderschrijven zij het streefdoel? Hoe gaan zij dit met de steun van de regering – de overheid – realiseren?

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Het probleem van de dramatisch hoge drinkwaterlekverliescijfers in Vlaanderen is hier reeds meermaals aangekaart door verschillende collega's. Het is al gezegd: het is een probleem dat ons allemaal nauw aan het hart ligt – terecht, dat maakt mij ook zeer gelukkig. Wij hebben tot hiertoe altijd gevraagd om dit probleem zeer ernstig te nemen. De minister heeft ook al te kennen gegeven dat ze dit ernstig neemt.

Toch blijven de lekverliescijfers verontrustend hoog. Er is een schriftelijk antwoord gekomen op een vraag van de heer Stijn De Roo. Op basis daarvan heeft minister Demir aan de pers verklaard, en ik citeer: "Je krijgt toch niet uitgelegd dat boeren in de zomer hun akkers niet mogen besproeien of dat gezinnen zuiniger moeten omgaan met water, terwijl er elke dag miljoenen liter drinkwater gewoon wegloopt?"

Dat had natuurlijk een citaat kunnen zijn van iedereen in deze commissie, niet in de laatste plaats van de leden van de oppositie zoals ikzelf. Het is toch wel frappant dat dat van minister Demir komt. Zij beschikt over alle mogelijke middelen en instrumenten om deze lekverliezen drastisch een halt toe te roepen. Zij heeft aangekondigd in de commissie van 28 oktober dat de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) een lekverliesaudit zou opstarten, waarbij ze de eerste resultaten zou afwachten om vervolgens met de drinkwatersector verdere doelstellingen af te spreken en aan deze sector mogelijk maatregelen op te leggen.

In samenhang met de lekverliezenproblematiek kondigde de minister in de commissie Leefmilieu van 27 mei ook aan dat de KU Leuven al op 1 januari 2020 in uitvoering van haar opdracht een studie met een looptijd van een jaar had opgestart om tot een "afwegingskader prioritair watergebruik" te komen. Voor alle duidelijkheid: er is absoluut geen gebrek aan studie en onderzoeksopdrachten, maar intussen is de huidige regeringslegislatuur al voor bijna een derde verstreken en is er nog steeds geen spoor te bekennen van een krachtadig optreden vanuit het kabinet van minister Demir om die drinkwaterlekverliezen drastisch terug te dringen, tenzij de minister hier met nieuws zal komen, wat ik natuurlijk ten zeerste hoop.

Minister, welke krachtdadige overheidsmaatregelen zult u uitvoeren om deze lekverliezen in Vlaanderen alsnog drastisch terug te schroeven, nu de Vlaamse

drinkwatermaatschappijen er blijkbaar nog steeds niet in slagen om die lekverliezen significant en afdoende terug te dringen, op basis van de audit van de VMM?

Wat zijn de resultaten van de studie van de KU Leuven met het oog op het opstellen van een 'afwegingskader prioritair watergebruik' en op welke wijze werden deze resultaten intussen beleidsmatig vertaald? Op welke wijze werd in deze studie rekening gehouden met de dramatisch hoge drinkwaterlekverliezen in Vlaanderen, en welke impact zal het drastisch terugdringen daarvan – wat wij hopelijk toch binnen afzienbare tijd mogen verwachten – hebben op dit afwegingskader prioritair watergebruik?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, vorig jaar gaf u de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) de opdracht om na te gaan hoe groot het probleem van weglekkend drinkwater precies was. Eind april liet u via een Belgabericht weten dat er in 2019 in Vlaanderen nog 61 miljoen kubieke meter drinkwater verloren ging door lekken in toevoer- en distributieleidingen, reservoirs en op de aftakkingen. Dat komt neer op 167 miljoen liter water per dag.

Ik had u deze inleiding misschien kunnen besparen, maar ik wil dit toch even meegeven omdat het me opvalt dat dat vergeleken met het jaar voordien nauwelijks een verbetering is. Dat is toch wel belangrijk omdat u ambitieus bent om het de komende jaren op dat vlak veel beter te doen. Wanneer we alles meetellen, ook de niet-gefatureerde verliezen en de schijnbare verliezen, komt de teller op 190 miljoen liter water dat per dag verloren gaat.

Minister, in uw persbericht stelt u dat de drinkwatermaatschappijen het veel beter moeten doen dan vandaag omdat Vlaanderen niet de luxe heeft om kostbaar drinkwater te verspillen. U wilt dan ook tegen 2025 de lekverliezen gehalveerd zien. Dat was al bekend, maar ik herhaal het nog even omdat die doelstelling best wel ambitieus is, maar ook nodig. U hebt deze ambitie laten vastleggen in de Blue Deal door te stellen dat de Infrastructure Leakage Index (ILI) tegen 2025 verlaagd moet zijn tot een 0,5. Om deze doelstelling te bereiken, kijkt u naar de waterbedrijven.

De ILI van De Watergroep, de grootste drinkwatermaatschappij in Vlaanderen, bedroeg maar liefst 1,60 in 2019. Tot nog toe wordt internationaal beschouwd dat een ILI minder dan 2 een goede score is. In het rapport valt te lezen dat België, samen met Nederland, Denemarken, Duitsland, Oostenrijk en Australië, in de A1-categorie van lekverliezen valt. Dat betekent dat het verder terugdringen van lekverliezen puur economisch wellicht niet rendabel is en dat de kosteneffectiviteit van de maatregelen goed onderzocht moeten worden. Het economische aspect speelt echter minder een rol wanneer er een risico op watertekorten bestaat. Het is belangrijk om dat aan te geven. Je zou kunnen zeggen: 'Als er genoeg water is, kan er wat verlies zijn of dat valt te verantwoorden.' Maar als er natuurlijk tijden van gebrek aan water komen, is het natuurlijk wel steeds belangrijker om het beter te doen.

Minister, met het actieplan dat De Watergroep opstelde, wilt u uw vermijdbare verliezen terugdringen naar een ILI-waarde van 0,85 tegen eind 2021. Dat is een tussentijdse doelstelling, maar dat is natuurlijk al heel snel. Daarnaast heeft De Watergroep de afgelopen jaren haar investeringsbudget voor distributieleidingen verdubbeld tot 70 miljoen euro per jaar. De Watergroep hoopt met deze investeringen in 2025 haar ILI-waarde op 0,45 te brengen. De andere waterbedrijven hebben gelijkaardige actieplannen opgesteld.

De cijfers van 2020 waren nog niet beschikbaar in februari, maar de ILI van de grootste drinkwatermaatschappij in Vlaanderen, De Watergroep, bedroeg dus nog 1,60 in 2019. Tegen eind volgend jaar moet dit nagenoeg gehalveerd worden tot

0,85. Dat is natuurlijk heel ambitieus. Water-link toonde aan dat het mogelijk is om de ILI te halveren op een jaar tijd, van 1,66 naar 0,79.

Werd er in de audit ook een oorzaakanalyse uitgevoerd? Is deze vervolgaudit te raadplegen? Kan ik – en vanzelfsprekend ook mijn collega's van deze commissie – die ontvangen? Zullen de opgestelde actieplannen van de verschillende drinkwatermaatschappijen volstaan om de doelstelling in 2025 te bereiken? Wat is de status van deze actieplannen? Water-link halveerde de ILI tussen 2018 en 2019. Het deed het dus dubbel zo goed op een jaar tijd. Wat was hier de oorzaak van?

Wat is de financiële status van de drinkwatermaatschappijen? Ik stel u die vraag omdat ze natuurlijk zwaar moeten investeren om hieraan tegemoet te kunnen komen.

De VMM beweert dat het economisch onrendabel is om verdere investeringen te doen wanneer de ILI lager is dan 2. Het zou een mogelijkheid kunnen zijn om de watertekorten economisch te valideren en deze mee te nemen in de berekening van de rentabiliteit. Zijn er richtlijnen of is er een kader dat bepaalt hoe waterverliezen economisch gevalideerd moeten worden en hoe deze in de rentabiliteitsberekening dienen te worden opgenomen?

Zullen de drinkwatermaatschappijen de niet-rendabele investeringen uitvoeren om de ILI verder te verlagen? Kan aan drinkwatermaatschappijen worden opgelegd om niet-rendabele investeringen uit te voeren? Wie neemt deze beslissing?

Wat zijn de gevolgen voor de drinkwatermaatschappijen indien zij de doelstellingen in 2025 niet halen? Minister, u hebt gezegd dat u het niet zult accepteren dat er niet aan wordt tegemoetgekomen. Kunt u dat even duiden?

Komt er een effectieve regulator voor drinkwater zoals voor gas en elektriciteit?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, een jaar geleden is deze vraag over lekverliezen door velen van jullie hier ook al gesteld en is er gevraagd om inspanningen te leveren. Ik heb toen gezegd dat het klopt en dat ik er onmiddellijk mee aan de slag zou gaan.

Lekken dichten is uiteraard cruciaal; de lekken in kaart brengen is dat natuurlijk ook. Dat is een van de redenen waardoor de inspanningen die de drinkwatermaatschappijen reeds leveren, vandaag nog niet zichtbaar zijn in de indicatoren. Het laaghangend fruit is intussen ook geplukt. Dat betekent dat meer nodig is.

Er zullen extra inspanningen moeten komen om die lekverliezen te beperken. In de Blue Deal is opgenomen dat de Vlaamse ILI tegen 2025 op minder dan 0,5 moet staan. Er is ook een audit besteld die we zullen overmaken aan de leden van de commissie, zoals collega Danen vraagt.

De VMM adviseert onder meer om lekverlies en indicatoren nauwkeuriger te meten zodat oorzaken beter bekend zijn en gericht kunnen worden aangepakt. De berekening van de ILI moet worden verfijnd en eenduidig worden vastgelegd. Daarnaast wordt geadviseerd om kennis en ervaring meer te delen tussen de waterbedrijven. In 2019 is er maar één drinkwatermaatschappij op vooruitgegaan en heeft die het lekverlies gehalveerd. Het kan dus door innovatieve technieken. Bij sommige was het verlies zelfs gestegen. Het is dan ook logisch dat we aan de drinkwatermaatschappijen een actieplan vragen.

Via een socio-economisch model kunnen de kosten en baten van de verschillende maatregelen voor de reductie van het lekverlies tegen elkaar worden afgezet. De

totale maatschappelijke indirecte baten zitten in dat model nog niet vervat. Het kan dus nog worden verfijnd.

De waterbedrijven zetten ook actief in op innovatie. Door de komst van nieuwe technologie verschuift de grens van economische rentabiliteit. Technische oplossingen die actueel nog niet beschikbaar zijn op de markt of een te hoge kostprijs hebben, worden daardoor marktrijp en betaalbaar gemaakt. De drinkwaterbedrijven werken hiervoor doelgericht samen aan verschillende onderzoeksprojecten. Bovendien is er aan drinkwater dat verloren gaat tijdens het transport doorheen de leidingen, ook een productie- of aankoopkost verbonden.

Elk waterbedrijf beslist zelf over de maatregelen die het neemt met het oog op het reduceren van hun lekverlies. Om het streefdoel opgenomen in de Blue Deal te bereiken, heeft elk waterbedrijf een actieplan uitgewerkt. Voor de opmaak en realisatie van die actieplannen is er heel wat samenwerking en kennisdeling tussen de verschillende drinkwatermaatschappijen. Dat is een goede zaak. Op die manier worden ook de financiële inspanningen voor onderzoek en ontwikkeling gedeeld.

Om de doelstellingen te halen, zijn er geen financiële steunmechanismen voorzien. We betalen allemaal onze waterfactuur. We mogen er dus van uitgaan dat de maatschappijen op een juiste manier investeren, nadat ze een kosten-baten-oefening hebben gemaakt.

De tariefplannen voor de periode 2023-2028 zijn in voorbereiding en zullen in de loop van 2022 worden goedgekeurd door de vennoten van de waterbedrijven, geconsulteerd worden bij de abonnees en voorgelegd aan de WaterRegulator. Die WaterRegulator, waar u naar vraagt collega Danen, bestaat dus al.

Het halen van het ambitieuze streefcijfer voor de ILI gaat niet in een-twee-drie. Het vraagt tijd vooraleer de nodige investeringsprogramma's op kruissnelheid geraken. We hebben ook gevraagd om jaarlijks te rapporteren aan het kabinet en de VMM. Waar nodig zal worden bijgestuurd.

Collega Van Rooy, u pleit voor meer regelgeving. In de Blue Deal zijn heel wat doelstellingen opgenomen en de drinkwaterbedrijven hebben duidelijk hun engagement uitgesproken. Ook Europa heeft de problematiek van de lekverliezen opgepikt. De Europese Commissie zal streefcijfers vastleggen. Lidstaten die deze niet halen, moeten actieprogramma's opmaken en voorleggen. In het kader daarvan acht ik het zinvol om de ingeslagen koers aan te houden en dat Europees kader af te wachten, vooraleer op dit vlak regelgevend op te treden.

Er was ook een vraag naar het afwegingskader in tijden van droogte. Dat kader is er en vindt u terug op de website van de VMM. Ik ga er niet te diep op in, omdat lekverliezen geen deel uitmaakten van de scope ervan, maar wil toch het belang ervan benadrukken. Voor het eerst zullen we in Vlaanderen een wetenschappelijk onderbouwde beleidsondersteuning krijgen bij het nemen van reactieve droogte-maatregelen. De socio-economische impact en de ecologische impact van maatregelen werden in kaart gebracht, onder leiding van professor Willems. Het instrument is nog niet af en zal deze zomerperiode worden ingezet als proef, maar het is nu al duidelijk dat dit een stap in de goede richting is. En ook al maakten lekverliezen geen deel uit van de scope van het afwegingskader, het spreekt voor zich dat door de aanpak van de lekverliezen sowieso het risico wordt verkleind dat we het afwegingskader ook echt zullen moeten gebruiken.

Collega's, u weet ook dat er een oefening rond de drinkwatermaatschappijen bezig is. Er zijn er te veel in Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, we ondersteunen volop de aanpak tegen de drinkwaterverliezen via lekken. U weet dat, want we hebben er al veel vragen over gesteld.

Mensen kennen het probleem ook niet. Als ze dat lezen in de pers, zijn de reacties zeer hard, en terecht. We zetten volop in om mensen aan te zetten tot duurzaam watergebruik. Het grondwaterpeil is heel laag en de droogtes nemen toe. Het is logisch dat we die sensibiliseringscampagnes doen, maar als men ziet dat die lekverliezen zo groot zijn, dan is de reactie van de burger begrijpelijk. Wij kennen natuurlijk het achterliggend probleem omdat we er toch heel frequent mee bezig zijn. Die verspilling moet inderdaad heel hard en heel grondig worden aangepakt, zoals u ook zegt.

De doelstelling is heel helder. We zitten met z'n allen op dezelfde lijn, maar hoe het wordt aangepakt, is natuurlijk heel belangrijk. Wat voor ons heel belangrijk is, is dat het niet mag worden doorgerekend in de factuur.

Minister, we zien dat toch heel wat maatschappijen hun doelstellingen behalen. Er zijn maatschappijen die het goed doen, maar er zijn ook nog heel wat maatschappijen die het momenteel nog niet goed doen. Ze hebben nog heel wat werk voor de boeg. Dat moet dus heel grondig worden bekeken.

Er moet natuurlijk ook worden opgepast voor verschillen in tarifiering. Ik denk aan de situatie van de distributienettarieven voor energie waar er grote verschillen zijn naargelang de woonplaats. Dit moet ook grondig worden onderzocht.

Wat het aanpassen van het regelgevende kader betreft, hebt u gezegd dat Europa ook bezig is en de lekken onder de loep heeft genomen. U zegt dat u een afwachtende houding zult aannemen vooraleer een regelgevend kader uit te werken. We moeten natuurlijk opletten dat we er niet te lang mee wachten, want de cijfers evolueren niet gunstig. We moeten dus heel voorzichtig zijn met die uitspraken en heel ambitieus te werk gaan.

Minister, hoe zullen we de ambitie heel hoog houden om toch snel stappen vooruit te zetten?

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, ik heb een beetje een déjà-vugevoel. Ik herinner mij dat we het over de ILI hebben gehad: het gemiddelde in Vlaanderen is 1,15 en dat is meer dan het dubbele van de 0,5 die wordt beoogd. Ik hoor hier op geen enkel moment een echt streefdoel. Ik hoor hier geen minister die zegt dat men in een bepaald jaar – en ik weet dat u maar minister bent tot in 2024 en dat is nog maar een drietal jaren – het streefdoel van 0,5 ILI wil behalen. Op drie jaar kan men toch heel wat doen. Wanneer? Over twee jaar? Over drie jaar? Dat is wat ik van een minister van Leefmilieu verwacht die zich het probleem van de lekverliezen aantrekt. Ik hoor heel veel geblaat, maar weinig wol. Ik wil dat van u horen.

Als het zo moeilijk blijkt om de watermaatschappijen ertoe te bewegen om dit probleem snel en adequaat aan te pakken, dan is er duidelijk een probleem met de structuren in dit land en in Vlaanderen. Dan krijgen we straks – en u hebt er eigenlijk op gewezen – een Europese Unie die zich gaat bemoeien. We weten allemaal dat dat een zeer slechte zaak is. Europa zal sancties opleggen als Vlaanderen niet genoeg doet aan het lekverlies. Zo handelen de Europese commissarissen. Laat het nooit zover komen, minister, en zorg ervoor dat u een streefdoel hebt en een datum en dat u eventueel met sancties kunt optreden tegen de watermaatschappijen die ervoor zorgen dat het streefdoel niet wordt behaald.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik hoor dat u de situatie wil verbeteren en de ILI tot 0,5 wil brengen. Mijn vraag is heel concreet: wilt u ook tussentijds doelstellingen naar voren brengen? U bent minister tot 2024, laat ons hopen of vrezen, naargelang het standpunt, en misschien daarna ook nog. Ik zou graag van u willen weten of u ook tussentijdse doelstellingen zult bepalen. Men ziet heel vaak in het beleid, niet alleen bij u maar ook bij andere collega's, dat men ver in de tijd doelstellingen stelt, maar dat men vergeet om tussentijdse mijlpalen te zetten. Als men ziet dat men er niet komt, past men dan vaak de doelstelling aan.

Minister, wilt u ook tussentijdse doelstellingen naar voren schuiven om de ILI voor de drinkwatermaatschappijen te bepalen?

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Collega's, ik wil me graag even aansluiten bij de vraag.

Het is een belangrijk thema. Zoals de minister zei, is water een schaars goed, en het is goed dat eraan wordt gewerkt. In de Blue Deal wordt er alvast aandacht aan gegeven: de inspanningen tegen waterverliezen moeten verhogen en er wordt een innovatie- en realisatietraject opgezet. Er zal ook worden ingezet op voldoende onderhoud, en dat is heel belangrijk. Water is niet alleen een kostbaar goed dat verloren gaat, maar het kan ook schade berokkenen. In Sint-Pieters-Leeuw zijn er bijvoorbeeld een aantal zinkgaten in de wegenis geweest door breuken in waterleidingen. Ik weet niet of dit kwam door achterstallig onderhoud. De gemeente is alleszins overgestapt van een Brusselse watermaatschappij naar een Vlaamse. Ik ben blij, minister, dat u zei dat er ook te veel watermaatschappijen zijn en dat u wilt vereenvoudigen. U krijgt van ons alle steun om er werk van te maken.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, ik wil me graag aansluiten bij deze ernstige problematiek en uitdaging.

De kwaliteit van drinkwatermaatschappijen is heel belangrijk. Als we een oefening maken, dan mag de kwaliteitsgarantie die een maatschappij kan leveren, de prijs die men kan bieden, de leveringszekerheid en de expertise niet achteruitgaan. Dat is natuurlijk een ander debat dan wat nu bezig is.

Minister, u hebt een scherpe doelstelling voor de lekverliezen vooropgesteld, en zeer terecht, maar de bezorgdheid is of we er gaan geraken met de resultaten zoals ze vandaag zijn. U spreekt over actieplannen, maar het is de vraag of die effectief zullen worden gerealiseerd. U spreekt ook over een jaarlijkse rapportering aan het kabinet. Kan die ook aan het parlement worden bezorgd zodat we dit nauwgezet kunnen opvolgen?

Ik begrijp voor een deel de vraag naar de stappen die moeten worden gezet. Als er een actieplan wordt opgesteld, ga ik ervan uit dat er ook tussentijdse doelstellingen aan zijn gekoppeld. Als men investeringen doet, gaat men ervan uit dat men die doet met het oog op het bereiken van een bepaalde doelstelling. Het zou fijn zijn om een zicht te krijgen op die tussentijdse doelstellingen die zijn opgenomen in de actieplannen.

De link die u legt met het regelgevende afwegingskader, duidt nog maar eens op het belang om alle sociaal-economische en kosten-batenimpacten goed door te rekenen. Het verhaal van de lekverliezen is heel belangrijk om op te nemen in de verdere discussie.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik heb begrepen dat u de audit ter beschikking zult stellen. Dat is een goede zaak. Ik ben ook vragende partij om te weten wat er concreet per drinkwatermaatschappij wordt afgesproken als maatregelen. De verschillen zijn zo groot dat het belangrijk is om dit per drinkwatermaatschappij te kunnen opvolgen en dat er een duidelijk traject is.

U zegt dat er een regulator is, en dat klopt, maar de functie van die regulator is op dit moment nogal breed en heel complex. Als we echt praten over de argumenten om in leidingen te investeren en te bepalen hoe die kosten moeten worden doorerekend en hoe ze moeten worden gefinancierd, dan zou een echte waterregulator toch wel een nuttige en bijkomende meerwaarde kunnen zijn.

Ik zou dus heel graag informatie krijgen per maatschappij, met een duidelijk traject hoe het zal worden gefinancierd en worden georganiseerd.

Ik ben het niet eens met die collega's die het feit dat er drinkwaterverliezen zijn, gebruiken als excuus om te zeggen dat we in andere sectoren niets moeten doen. Het feit dat er in de ene sector fouten gebeuren, betekent niet dat er in de andere sectoren ook fouten moeten gebeuren. We zitten niet in de lagere school: drinkwaterverliezen zijn onvergeeflijk, maar ze zijn geen excuus om andere onvergeeflijke dingen te doen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, ik zal de audit en de actieplannen van de drinkwatermaatschappijen, waarin heel concrete acties en investeringen met een timing zijn ingeschreven, overmaken aan het parlement. AquaFlanders kan hierover in het parlement ook toelichting geven.

Collega Danen vroeg naar tussentijdse doelstellingen. Ik wil dit opnemen om halverwege, bijvoorbeeld eind 2022, te bekijken waar we staan.

Collega Van Rooy, de doelstelling is heel concreet: een ILI van minder dan 0,5 tegen 2025. Ik stel voor dat we tussentijdse doelstellingen uitwerken tegen eind 2022.

Collega Van Rooy, ik wil wel regels gaan verzinnen, maar vorige week was het kot te klein met te veel regels voor de verharde voortuintjes in Lier. Ik stel vast dat u vandaag pleit voor meer regelgeving en meer ingrijpen. Ik wil dat allemaal wel doen, dat is geen probleem, maar ik vind het nog belangrijker dat ik zaken realiseer op het terrein.

Ik merk wel dat er bij de drinkwatermaatschappijen een klik is gekomen, ook dankzij de verhoogde druk uit het parlement. Er zijn heel wat parlementsleden die er vragen over hebben gesteld. We gaan een audit doen. Er zijn actieplannen afgesproken en de raden van bestuur zijn er druk mee bezig. We moeten nu tussentijdse doelstellingen vooropstellen. Dat zou niet slecht zijn.

Daarnaast moeten we ook kijken naar leidingen en het vernieuwen van leidingen. Ik kreeg laatst het bericht dat de leidingen in Vlaams-Brabant zo oud zijn dat er bruin water uit komt. De drinkwatermaatschappijen zullen hier de komende jaren in moeten investeren.

Ik hoop dat men in de raden van bestuur heel goed beseft dat dit tot het verleden behoort en dat de tijden zijn veranderd. De maatschappij vraagt meer verantwoordelijkheid van de drinkwatermaatschappijen. Ik stel wel vast dat men voorlopig mee is en dat men heel duidelijk engagementen heeft opgenomen. Ik stel voor dat we de jaarlijkse rapporteringen overmaken aan het parlement, net

zoals de audit en de actieplannen. En ik zal een tussentijdse doelstelling vooropstellen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, ik dank u voor het engagement en het overmaken van de extra informatie. We hebben inderdaad in het parlement de druk al heel hoog opgevoerd met vele vragen. U mag erop rekenen dat we dit zullen blijven doen, want het is een te belangrijk thema. Water is een te kostbaar goed en er moet heel voorzichtig mee worden omgesprongen. We zullen de druk in de toekomst ook nog verder verhogen en kijken uit naar het verhoogde ambitieniveau om de doelstellingen te realiseren en aan te scherpen.

Mijn collega Gwendolyn Rutten heeft een vraag gesteld over het bruin water in Vlaams-Brabant. Het is inderdaad een probleem dat veel voorkomt in haar gemeente Aarschot. Ik kijk ook uit naar verdere oplossingen voor dit probleem. We moedigen aan om kraantjeswater te drinken, maar bruin water is helemaal niet zo smakelijk. We kijken dus uit naar een definitieve oplossing.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, ook ik wil u bedanken om u te engageren en ons goed te informeren en om met tussentijdse doelstellingen te werken. U merkt dat er in deze commissie toch wel wat scepsis is over het behalen van die doelstelling 2020-2025. Eerlijk gezegd, geloof ik er niet in.

Daarom leg ik de nadruk op het feit dat er eventueel door u nog harder met de vuist op tafel moet worden geklopt. Wat als die doelstelling niet wordt gehaald in 2025? Is dat dan oké? Gaan we dan de doelstelling verder opschuiven in de tijd? Ik hoor u hierover niets zeggen.

Wat doet u dan? U zegt dan dat ik zou pleiten voor meer regelgeving. Neen, ik pleit voor eventuele sancties. U bent minister van Leefmilieu. Als die drinkwatermaatschappijen zeggen dat ze zich engageren maar niet slagen, zijn er dan sancties aan verbonden? Dat is het enige wat ik heb opgemerkt. Ik pleit dus niet voor meer regelgeving. De vergelijking die u maakt met die verharde voortuintjes, is natuurlijk potsierlijk, want het gaat over burgers in hun eigen tuin en niet over drinkwatermaatschappijen in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik denk dat een van de oplossingen voor het niet behalen van de doelstellingen, net is om tussentijdse doelstellingen te bepalen. Ik heb begrepen dat u dat wilt doen, minister. Zo kunnen we in de gaten houden of de doelstellingen worden gehaald en of de weg ernaartoe oké is.

Ik zou aan de commissieleden willen voorstellen om in het najaar de drinkwatermaatschappijen uit te nodigen voor een hoorzitting waar de audit en hun actieplannen kunnen worden toegelicht. Ook de VMM kan de audit komen toelichten. We kunnen van gedachten wisselen en nagaan of het voldoende is wat wordt voorgesteld. Op die manier kunnen we de vinger aan de pols houden.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Bruno Tobbacq aan Zuhair Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het voornemen om vergunningen voor de captatie van oppervlaktewater automatisch toe te kennen
– 3132 (2020-2021)**

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Tobbacq heeft het woord.

Bruno Tobbacq (Vooruit): Voorzitter, minister, collega's, bij de polderbesturen in West-Vlaanderen heerst grote ongerustheid over de in voorbereiding zijnde aanpassing van het besluit op de onbevaarbare waterlopen. Er zou worden voorzien dat in de toekomst op die onbevaarbare waterlopen – grachten en beken – het capteren van oppervlaktewater automatisch zou worden toegelaten na een korte elektronische procedure van 48 uur. In de praktijk zal dus degene die water wil capteren en een tijdelijk installatie wil neerzetten, en die een elektronisch dossier indient, zonder verdere voorwaarden, binnen de 48 uur automatisch toelating krijgen om voor een periode van een maand water op te pompen. Achteraf moet men rapporteren hoeveel er is opgepompt.

De polderbesturen wijzen erop dat heel wat van die tijdelijke en verplaatsbare installaties zo'n grote capaciteit hebben dat ze perfect in staat zijn om op een paar uur tijd een volledig grachtenstelsel droog te trekken. In een regio die al erg wordt geplaagd door lage grondwaterstanden en door zeer snelle verziltingsproblemen, vindt men dit een zeer onrustwekkende situatie. Het a-prioritoezicht is er zo goed als niet. Men kan slechts achteraf ingrijpen wanneer het eigenlijk in veel gevallen al te laat zal zijn.

In wat er op dit moment zou voorliggen – en ik spreek in de voorwaardelijke wijs – zou alleen een volledig verbod op captatie van oppervlaktewater, afgekondigd door de provinciegouverneur, een soort van rem kunnen zijn. Maar door het feit dat het zeer snel kan gaan, zal in de meeste gevallen zo'n verbod ook pas na de feiten – en dus te laat – komen om de schade nog te herstellen. In het gebied van De Blankaart zou er vorig jaar eigenlijk al een captatieverbod zijn geweest van 21 mei tot 1 oktober, zonder dat het opnieuw de vooropgestelde streefpeilen heeft kunnen garanderen. Het is dus meestal te laat wanneer men komt met zo'n globaal captatieverbod.

Er bestaat dus een risico dat dit soort van automatische tickets zou kunnen leiden tot gedrag waarbij een aantal partijen zich vooraf proberen in te dekken: zo snel mogelijk water proberen te capteren, zo vroeg mogelijk in het seizoen, alvorens 'een ander' ermee weg is en er alsnog een verbod komt. Ik denk dat dit soort systemen niet bevorderlijk is voor een verstandig, rationeel en vooral realtime beheerd watergebruik.

Minister, kunt u bevestigen dat er wordt gewerkt aan een systeem van automatisch toegekende toelatingen om water te capteren uit onbevaarbare waterlopen?

Hoe denkt u dat het nog mogelijk is om op die manier preventief toe te zien op een zuinig en verantwoordelijk gebruik van gecapteerd water, en vooral dat het niet 'first come, first served' is en de rest met lege handen en beken achterblijft, wat zowel nefast is voor de leefomgeving als voor de aanvaardbaarheid van zo'n systeem.

Het lijkt me ook moeilijk te verenigen met de principes van de Blue Deal. Ze gaan net uit van zuinig, duurzaam en verantwoord gebruik van water en van een systematische opvolging en monitoring op het terrein. In dit geval lijkt het me dat er van monitoring totaal afstand wordt gedaan en dat men na de feiten enkel kan

vaststellen dat de beek is drooggetrokken en dat we kunnen hopen dat ze tegen volgend jaar weer herstelt. Het lijkt me toch geen verstandige piste voor verantwoord gebruik.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Tobback, ik begrijp uw vraag heel goed.

Dit besluit werd voorbereid door de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) in nauwe samenwerking met de andere beheerders van de onbevaarbare waterlopen, de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP), de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de Vereniging van Vlaamse Polders en Wateringen (VVPW).

De bedoeling van het besluit is om de eenvormigheid inzake het beheer van de onbevaarbare waterlopen te versterken. Tot op heden was er een lappendeken van verouderde algemene en provinciale reglementen, en daarnaast het algemeen politiereglement op de polders en wateringen.

Een belangrijk luik in het nieuwe besluit zijn inderdaad de maatregelen voor het onttrekken van water uit onbevaarbare waterlopen. Tot op heden was het heel moeilijk om te weten wie waar water trekt en wanneer er halt kan worden geroepen. Er werd zelfs geen melding gedaan, met alle gevolgen van dien. Er komt met het besluit nu toch een systeem van melding.

Voor tijdelijke onttrekkingen is een melding vereist. Bij de aanvraag van een melding moet de onttrekker melden waar en hoeveel water hij zal onttrekken. Binnen de vijftien dagen na de onttrekking moet de onttrekker op basis van een geregistreerd debietmetingssysteem rapporteren hoeveel hij onttrokken heeft. Hiervoor is inderdaad een e-loket in voorbereiding. Dit e-loket werd uitgewerkt voor alle onbevaarbare waterlopen en afgestemd op het loket voor de bevaarbare waterwegen zodat steeds een totaalbeeld van alle onttrekkingen beschikbaar is. Ook voor de gebruiksvriendelijkheid voor de onttrekker is het belangrijk dat alles gebeurt in een eenduidig loket. Hierdoor zal er continu een goed beeld zijn van de onttrekkingsdruk voor alle waterlopen. Tot op heden hadden we dat overzicht niet.

Dit is een eerste belangrijke stap, die we uiteraard ook zullen evalueren. Ik denk persoonlijk dat er bijkomende stappen nodig zullen zijn.

Aan de gouverneur wordt in het uitvoeringsbesluit de bevoegdheid gegeven om onttrekkingsverboden of beperkingen in te stellen, na advies van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW). Hij of zij kan dat nu ook preventief instellen. Ik heb de indruk dat vele gouverneurs verstandige mensen zijn – laat het me zo zeggen – en dat er met dit systeem voor de eerste keer een algemeen beeld zal komen. We gaan goed weten wie wat waar en hoeveel onttrekt. De gouverneur kan dus op een bepaald ogenblik zeggen dat het genoeg geweest is. Ook handhaving is van belang.

Het is een belangrijke tool, zeker voor kleine en kwetsbare waterlopen. Voor poldergebieden biedt het bijvoorbeeld ook de mogelijkheid om een captatieverbod in te stellen wanneer het beoogde peil voor een polder niet meer wordt gehaald of om relevante preventieve captatiebeperkingen in te stellen. Daarnaast wordt de bevoegdheid om onttrekkingen in te stellen in periodes van droogtes en waterschaarste, op basis van debiet en peilgegevens in waterlopen, nu ook stevig juridisch verankerd. We zullen dus een veel beter zicht krijgen op de onttrekkingsdruk zodat onttrekkingsverboden ook beter onderbouwd kunnen worden. Ook de recente opmaak van het reactief afwegingskader zal logischerwijze voor een sterkere onderbouwing zorgen.

Het belang van handhaving heb ik al benadrukt. Hiervoor werd in het uitvoeringsbesluit voorzien dat de instrumenten van het Milieuhandhavingsdecreet, zoals onder meer aanmaning, bestuurlijke maatregel en proces-verbaal, ingezet kunnen worden. Belangrijk is dat de ook waterbeheerders deze handhavingsbevoegdheid krijgen.

Nogmaals, ik denk dat dit een eerste belangrijke stap is. Het ligt blijkbaar allemaal zeer gevoelig, zelfs om gewoon een beeld te krijgen van wie wat waar onttrekt. De gouverneurs zullen op tijd en preventief, na een advies van de CIW, waar ook onze diensten vertegenwoordigd zijn, aan de alarmbel trekken.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik moet zeggen dat u me niet erg geruststelt. Ik steun het idee of het principe dat we de realiteit in kaart moeten brengen en dat we de plaatsen en de volumes die worden gecapteerd, beter moeten kennen. Dat klopt en dat zal ook helpen bij handhaving, maar om dat echt te doen, zal er in de eerste plaats moeten worden ingezet op handhaving, en daar loopt het al jaren mank. Ik denk ook niet dat dit systeem het veel gemakkelijker zal maken. Hoe dan ook is er een automatische toekenning van zo'n ticket en zal er pas achteraf, in dit geval na een paar weken, worden gerapporteerd hoeveel er werd opgepompt. Of het klopt of niet, zal nog maar moeilijk vast te stellen zijn. Men zal alleen maar kunnen vaststellen dat het te laat is en dat er te veel is opgepompt. Nogmaals, als ik kijk naar de capaciteit van die installaties, dan is eentje die uit de bocht gaat, genoeg om het voor alle anderen te verknoeien.

Waar u niet op antwoordt, is wat u doet met de opmerking dat in een aantal gevallen een enkele installatie op een paar uur tijd een volledig stelsel kan droogtrekken. Als men weet dat er vandaag al heel wat problemen zijn met grondwaterstanden en met oppervlaktewaterstanden, dan krijgt men echt een rush naar het water en zou in de meeste gevallen de gouverneur nu al moeten hebben afgekondigd dat er op verschillende plaatsen een captatieverbod zou zijn. Ik weet echt niet of dit een goede manier is om het op te lossen. Ik denk dat dit wel zal helpen om een aantal dingen in kaart te brengen, maar ik denk dat het geen druppel water zal besparen. Integendeel, het zal bijkomende conflicten met zich meebrengen en het zal bijkomende druk opleveren, want wie eerst is, zal het best bediend zijn in dit systeem. Hoe sneller je water kunt vergaren, hoe meer kans je hebt dat je vóór het verbod komt. Ik weet dus echt niet of dit een goede oplossing is.

Minister, in hoeveel gebieden is er nu al zicht op een verbod of de nood aan een verbod? Wie brengt dat in kaart en waar wordt dat in kaart gebracht? Of wordt het gewoon helemaal overgelaten aan de gouverneurs, die te vroeg of te laat zullen zijn, en dat zullen we ook het jaar nadien vaststellen. Ik had daarover toch graag wat bijkomende informatie gekregen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega Tobback, hartelijk dank voor uw interessante vraag.

Ik heb een vraag over handhaving, minister. Ik hoor dat u zegt dat de waterbeheerder zal instaan voor de handhaving, voorheen was dat de politie. Mijn vraag is of er afspraken gemaakt zijn met de politie over die handhaving, wie wat zal opnemen en op welke wijze dat zal gebeuren. Want u verwees al naar de handhaving; dat zal een belangrijk element zijn in het werkbaar zijn van deze regeling. Hoe zit die taakverdeling precies in elkaar, en zijn daar concrete afspraken rond gemaakt?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Bedankt, mevrouw Schauvliege. De politie kan ook optreden, het is voor alle duidelijkheid een en-en-verhaal. We hebben wel heel duidelijk de instrumenten voorzien, ook voor onze handhavers. Want we vinden dat zij ook mee in dit verhaal opgenomen moeten worden, dus ook de waterbeheerders. Het is een en-en-verhaal.

Ik begrijp collega Tobback heel goed. Het zet mij ook verder tot nadenken aan om verdere stappen te ondernemen. Voor sommigen is dat evident maar u begrijpt dat het voor anderen niet evident is. Daarom werkt het systeem ook met een melding: als er een verbod is mag men sowieso niet onttrekken. Als een waterloop zo kwetsbaar is dat men het met één installatie kan droogtrekken, dan moet er preventief ook een beperking opgelegd worden.

Het is belangrijk dat ook de gouverneurs hun rol opnemen. Zij zetelen ook in de droogtecommissie. Ik ga de komende weken zelf ook met hen het gesprek aan, want alles staat of valt met de rol van die gouverneurs en hoe zij die beperkingen zullen opleggen. Ik had liever zelf die bevoegdheid gehad, maar ik denk dat men de gouverneurs misschien meer vertrouwt dan mij. Maar daarom ga ik wel samenzitten met de gouverneurs, om daar eens goed over door te spreken. De situatie is ook bij hen bekend, denk ik. Met dit systeem zullen zij maar ook wij meer inzicht krijgen, ook over wie dat water onttrekt en hoeveel. Op zich zal dat ook interessante informatie zijn, ook voor andere zaken. Maar in eerste instantie staat of valt het systeem met hen, en daarom lijkt het mij goed dat ik zeer binnenkort met hen het gesprek aanga.

Nogmaals, voor mij is dit een eerst stap. Ik zou hier uiteraard liever veel verder in willen gaan, maar sommigen temperen mij wel in mijn sturm-und-drang. Het zal nog vervolgd worden.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik ga mij niet uitspreken over wiens sturm-und-drang prioriteit moet krijgen, maar ik begrijp dat die intenties op zich goed zijn. Ik denk dat, als u gelooft in het preventief captatieverbod, u van een kale reis zult thuiskomen. Bijzonder weinig gouverneurs zullen daartoe in staat zijn, als je weet dat er eigenlijk al het hele jaar door een droogteprobleem is. Want dan zou je bij wijze van spreken al op vele plaatsen het jaar rond een preventief captatieverbod moeten hebben, wat voor iedereen dan een slechte zaak is.

Ik denk, en dat wordt mij ook gesignaleerd, dat het automatisme dat nu in het loket zit, het wel heel moeilijk maakt om evenwichten te zoeken om de schaarste een beetje correct te verdelen onder de verschillende partijen die geïnteresseerd zouden zijn, en die er ook economisch belang bij hebben. Men moet dat niet negeren, en het moet zelfs niet negatief worden beschouwd. Maar wat er nu voorligt heeft misschien goede intenties, maar dreigt toch heel erg een systeem te zijn waarbij de eerste met alles weg is, en al de rest op zijn honger blijft zitten. Bovendien wordt het voor de gouverneur dan nog extra moeilijk om een captatieverbod af te kondigen, wanneer blijkt dat de meesten gewoon met lege handen blijven zitten vanaf het begin van het seizoen. Ik denk dat het toch nuttig is dat men hier eens grondig overleg rond voert.

Goed, als de gouverneurs die verantwoordelijkheid willen nemen en we mogen evalueren of dat goed gebeurt, mij niet gelaten. Maar mij zou het echt wel verwonderen dat alle gouverneurs zullen weerstaan aan de druk en zullen doen wat nodig is, namelijk van in het begin van het jaar een verbod afkondigen voor het hele jaar. Want in bepaalde regio's is dat gewoon de realiteit op dit ogenblik, gezien de vraag naar water en de snelheid waarmee het kan worden gecapteerd. Dat is op te volgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het GRUP 'afbakening regionaalstedelijk gebied Brugge' en de bezwaren tegen het voetbalstadion – 3128 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Het gaat om een opvolgingsvraag over het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) Brugge en het stadiondossier. Ik wil nog kort even het dossier schetsen. Op vrijdag 22 januari, na gunstig advies van de Raad van State, keurde de Vlaamse Regering het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor een voetbalstadion en bedrijventerreinen langs de Blankenbergse Steenweg goed. Ik heb u daar toen al eens over bevraagd, minister, en u en de Vlaamse overheid hebben dan een aantal aanpassingen gedaan.

Helaas, door dezelfde mensen werden opnieuw enkele bezwaren ingediend, waardoor dit dossier eigenlijk volledig strop zit. Ik hoef u er niet bij te zeggen dat dit dossier en het stadiondossier an sich eigenlijk al vijftien jaar oud is. Die nieuwe bezwaren, van een eigenaardig verbond van groene fundamentalisten en grootkapitaal, hebben uiteraard ook een impact op het dossier van het nieuwe stadion van Club Brugge, dat gepland is op de oude Olympiasite in Brugge.

U bent ook al een paar keer in overleg gegaan met het college in Brugge, dus u weet dat er in Brugge een politiek akkoord bestaat over bijna alle partijgrenzen heen dat er voor beide clubs -- sommigen weten het misschien niet, maar we hebben in Brugge twee clubs – dezelfde inspanningen gedaan moeten worden. Beide clubs hebben recht op een nieuw stadion.

Er zijn misschien collega's die zouden denken dat het hier om een lokaal dossier gaat, maar ik wil er toch op wijzen dat dat helemaal niet zo is. Op de Brugse gemeenteraad van 27 april werd dit dossier voor de zoveelste keer besproken, en ik moet helaas vaststellen dat er vrees bestaat, bij ons en bij iedereen, voor de goede afloop van dit dossier. Met de nieuwe bezwaren wordt dit dossier sowieso weeral eens op de lange baan geschoven. Sommigen zouden mij er misschien van verdenken dat ik alleen bekommerd ben om het voetbal in Brugge. Ik ben inderdaad een voetbalsupporter, en meer bepaald van Club Brugge, maar dat speelt hier geen enkele rol. Want dit dossier is ook belangrijk voor de komst van nieuwe bedrijven en de daarbij horende werkgelegenheid.

Burgemeester De Fauw stelde dat hij een poging had gedaan om in de tussenperiode alle actoren ervan te overtuigen om niet opnieuw bezwaren in te dienen, blijkbaar zonder succes.

Minister, wat is uw reactie op de nieuwe bezwaren?

Kunt u toelichting geven bij de nieuwe bezwaren? De burgemeester kon dit op de gemeenteraad niet. Hebt u ondertussen nieuwe initiatieven genomen in de periode tussen de goedkeuring op 22 januari en de nieuw ingediende bezwaren, of naar de mensen toe die voordien bezwaren hadden ingediend? Bent u daarin tussengekomen?

Welke gevolgen voor het dossier hebben deze nieuwe bezwaren? Kunt u nog eens de te volgen procedure schetsen?

Welke stappen wilt of kunt u in dit dossier nog zetten?

Wat is uw visie over het eventueel aanstellen van een onafhankelijk intendant? Want blijkbaar lukt het de burgemeester, uzelf of iemand anders die bij dit dossier betrokken is, niet om dit dossier tot een goed einde te brengen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, ik heb, zoals velen, in de pers vernomen dat er een aantal verzoekschriften bij de Raad van State werden ingediend. Via de pers vernam ik dat er drie bezwaren zijn ingediend.

Niettegenstaande er sprake is van drie, werd ondertussen nog maar één verzoekschrift officieel betekend, dat van NV Eneman en Co, dat is Ghelamco. Van eventuele andere verzoekschriften werd mijn administratie tot op vandaag nog niet door de Raad van State officieel op de hoogte gebracht.

Behoudens het tot nog toe enig officieel betekende verzoekschrift en de berichten in de pers, kan ik dus niet zeggen hoeveel verzoekschriften er zijn, behalve dat ene waar ik net naar verwees. Ook de identiteit van de eventuele andere indieners ken ik niet. En ik heb ook geen weet van de inhoud van deze eventuele andere verzoekschriften, omdat de administratie tot op vandaag slechts weet heeft van één verzoekschrift. Ik betreur uiteraard dat er, ondanks verschillende inspanningen van mezelf maar ook van de stad Brugge, toch verzoekschriften werden ingediend.

Wat de middelen betreft, is het fijn te vernemen dat NV Eneman en Co en Ghelamco de volgende middelen hebben ingeroepen: effecten op het vogelrichtlijn-gebied, effecten op de waterhuishouding, de actualiteit van de MER, mobiliteit, verantwoording, ruimte-inname. Dat zijn de middelen die men inroept. Het is heel fijn om dat te weten, zeker voor hun doen.

U vraagt of ik toelichting kan geven bij de nieuwe bezwaren. Van de andere bezwaren heb ik geen weet, dus ik kan daar geen antwoord op bieden. Van dat ene verzoekschrift heb ik duidelijk gezegd wat de middelen zijn.

De gevolgen kunnen pas ingeschat worden eens we de inhoud van alle verzoekschriften kennen. Eens deze verzoekschriften door de Raad aan mij en de administratie zijn overgemaakt zal ik ook samen met de stad Brugge en met de nodige juridische ondersteuning een analyse maken van de elementen die worden aangebracht. Op basis hiervan zal een verweer worden opgesteld om het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan bij de Raad van State te verdedigen.

Ik zal nu eerst inzetten op de verdediging van het dossier bij de Raad van State. Na de analyse van de verschillende verzoekschriften – als er nog andere verzoekschriften komen – overweeg ik uiteraard om met hen in gesprek te gaan, en met de stad.

Ik erken de meerwaarde van een intendant in sommige dossiers, maar het gaat er nu in de eerste plaats om alle verzoekschriften bij de Raad van State en de inhoud ervan te kennen om een volledig beeld van de aangevoerde middelen te kunnen schetsen. De stad Brugge kan uiteraard altijd een lokale intendant aanstellen. Zij kennen beide voetbalploegen, ze kennen de indieners van de verzoekschriften ook veel beter. Dat kan altijd. Ik zal hierover ook in overleg gaan met de stad.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Bedankt voor uw antwoord. Het is natuurlijk een schets van de huidige actuele situatie. Wat inderdaad opvallend is – ik zou zelfs zeggen belachelijk – is het verzoekschrift van Ghelamco. Ze spreken over effecten op de vogelrichtlijn, effecten op de mobiliteit, effecten op ik weet niet wat

nog allemaal. Dat zijn allemaal zaken waar Ghelamco, bij uitstek Ghelamco, zich anders weinig of geen zorgen over maakt.

Ik kan u zeggen dat het Ghelamco-stadion in Gent geen enkel probleem was. Dat stond er op enkele maanden tijd. Dat zijn speculanten, en het gaat ook niet alleen om speculatie. Het is natuurlijk ook zo dat er nog steeds een open oorlog is tussen Paul Gheysens en de voorzitter van Club Brugge. Het is dus niet alleen speculatie van een grootgrondbezitter, er is ook een soort van wraakactie aan de gang omdat Bart Verhaeghe voor een stuk het Eurostadion heeft geblokkeerd – terecht, zou ik zeggen.

Ik heb nog een aantal concrete vragen. U zegt dat er u maar één verzoekschrift bekend is. Ik heb niet goed begrepen hoeveel tijd er nog is om in te dienen. Ik heb de data niet bij mij, maar ik veronderstel dat er ook een termijn voor is.

Minister, u zegt dat u zich gaat verweren. U moet inderdaad wachten tot u weet welke verzoekschriften er zijn. Men heeft ons verteld dat er drie zijn, onder andere een van de vrienden van collega Vaneekhout. De vzw Groen houdt al vijftien jaar lang, omwille van allerlei belachelijke redenen, niet alleen de bouw van een voetbalstadion tegen maar ook de uitbreiding van het industrieterrein en de werkgelegenheid in de streek. Minister, ik kreeg daarover graag nog wat toelichting.

Op de gemeenteraad heeft de burgemeester geantwoord dat het niet zijn taak was en hij ook niet de juiste persoon was om een intendant in te dienen. Minister, ik wil er nog aan toevoegen dat dit voorstel van de N-VA-fractie in Brugge kwam.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Mijn tussenkomst was gepland. Ik heb dus geen trigger van collega Sintobin nodig om tussen te komen.

Collega Sintobin, ik zit hier niet om de verdediging van deze of gene verzoekschrift-indiener op mij te nemen, noch van Ghelamco, noch van de vzw Groen. Ik heb inderdaad begrepen, ook via hun facebookpagina, dat zij van plan zijn om een verzoekschrift in te dienen of dat al hebben gedaan. Ik ga ervan uit dat we nog altijd in een rechtsstaat leven en dat de procedures mogen worden uitgeput door zij die dat wensen te doen. Het is zeker in de commissie Leefmilieu niet erg om te zeggen dat de strijd voor open ruimte een legitieme strijd is. Ik heb het dan niet per se over Ghelamco maar in de eerste plaats over de mensen van de vzw Groen, een onafhankelijke vzw. Ze zijn al lang opgericht, want toen zij werden opgericht was de naam van mijn partij nog Agalev. Ik voel met dus helemaal niet aangesproken door de suggestie die u doet. Zij voeren een legitieme strijd en het is aan de minister om de keuze van de Vlaamse Regering te verdedigen via een verweerschrift.

Minister, u weet dat het niet de keuze is die wij als fractie maken, lokaal of regionaal. Wij vinden het een zeer legitieme vraag van de beide voetbalploegen, Club Brugge en de Vereniging Cercle Brugge, om een stadion te willen en om hun toekomst op die manier goed te kunnen voorbereiden, maar wij geloven zeer sterk dat dat kan samengaan met een keuze voor zuinig ruimtegebruik. Het hoeft niet per se gekoppeld te zijn aan bedrijventerreinen waarvan ook collega Sintobin weet dat er in Brugge de afgelopen jaren al zeer veel extra gecreëerd zijn. In de haven van Zeebrugge is er bijvoorbeeld nog zeer veel ruimte beschikbaar voor watergebonden nijverheid. Ik denk dat we het op een hoopje aan het gooien zijn en dat de ene kwestie de andere niet is.

Minister, er ligt ook de piste op tafel van de site Jan Breydel zelf en de toekomstmogelijkheden. U weet dat Club Brugge van plan is om daar een nieuw stadion te zetten. Bent u bereid om samen met de stad Brugge in overleg te gaan met de

beide voetbalploegen om na te gaan of er daar geen oplossing voor beide ligt? En om niet verkeerd geïnterpreteerd te worden: ik pleit niet per se voor één stadion, want ik weet dat ook dat niet altijd evident is, maar dat tenminste de zoektocht wordt aangevat om na te gaan hoe we, samen met de buurt, een oplossing kunnen vinden zodat we de ruimtelijke impact zo minimaal mogelijk kunnen houden.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: De termijn om bezwaar in te dienen is inderdaad voorbij, maar de Raad heeft soms wat tijd nodig om het administratief af te handelen, en daar is geen termijn voor. Als er andere verzoekschriften zijn – ik lees dat wel in de pers, maar ik kan er niet op vooruitlopen – zullen ze ons dat eerstdaags wel melden. Ik wacht dus nog even af.

Collega Vaneekhout, we hebben al rond de tafel gezeten met de clubs en de stad en we zullen dat ook blijven doen.

Voor deze GRUP had ik al heel wat ruimte kunnen vrijwaren door de parking in te perken en ze gelaagd aan te leggen waardoor er meer open ruimte was. Er kwam ook meer landschappelijke inkleding en meer groen. Blijkbaar vinden Ghelamco en de nv Enema dat niet voldoende. Ik ben dan ook van plan om het te verdedigen bij de Raad omdat ik ervan overtuigd bent dat we het beste uit dit dossier naar boven hebben gehaald.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, het is inderdaad zo dat u reeds een aantal inspanningen hebt gedaan, waarvoor wij erkentelijk zijn. Er wordt in de wandelgangen ook wel verteld dat u geen enkele oplossing meer ziet voor het dossier op de Blankenbergse Steenweg en dat u van oordeel bent dat er geen oplossing kan komen op deze locatie.

Collega Vaneekhout, u bent een beetje verkeerd ingelicht door de lokale afdeling. Het is niet zo dat er genoeg industrieterreinen zijn in Brugge en de ruime regio want het gaat niet alleen over de stad Brugge maar ook over de ruime regio. Jullie vergeten er altijd bij te zeggen hoeveel werkgelegenheid de bouw van zo'n stadion en industrieterreinen zou meebrengen.

Ik zal u eens bij een koffietje uiteenzetten dat het onmogelijk is om met twee ploegen in één en hetzelfde stadion of op dezelfde locatie te spelen. Dat is een piste die al lang verlaten is.

Er worden ook bepaalde normen opgelegd aan Europese topclubs waar Club Brugge een van is. Collega Vaneekhout, 2024 is de limietdatum. Als u wilt dat voetbal, heel wat werkgelegenheid en supporters verdwijnen, of als u wilt dat Club Brugge naar Knokke verdwijnt – en Knokke zal binnen de kortste keren zijn goedkeuring geven – dan is dat uw probleem.

Minister, ik dank u voor de inspanningen die u reeds hebt gedaan. Ik hoop dat u opnieuw in het verweer zult gaan, maar ik vrees ervoor.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.